

Justis
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Bibob- jurisprudentie

Landelijk Bureau Bibob

Inhoudsopgave

Inleiding		4
Afkortingen en Bibob-terminologie		5
22-11-2006	Bingöl 1 – ECLI:NL:RVS:2006:AZ2786	6
16-01-2008	Biomassa Holding B.V.–ECLI:NL:RVS:2008:BC21316	7
27-02-2008	Music –ECLI:NL:RVS:2008:BC5265	8
05-11-2008	Dutch Stars –ECLI:NL:RVS:2008:BG3393	10
08-07-2009	Yab Yum –ECLI:NL:RVS:2009:BJ1892	11
15-07-2009	Café in Den Haag –ECLI:NL:RVS:2009:BJ2636	14
30-09-2009	Coffeeshop in Maastricht –ECLI:NL:RVS:2009:BJ8931	15
12-11-2009	Achterdam 1 –ECLI:NL:RBALK:2009:BK2970	16
07-07-2010	Café in Ede –ECLI:NL:RVS:2010:BN0469	20
20-07-2011	Achterdam 2 –ECLI:NL:RVS:2011:BR2279	21
18-01-2012	Coffeeshop in Enschede –ECLI:NL:RVS:2012:BV1193	25
20-03-2012	Bingöl 2 – EHRM 18450-07	27
09-12-2012	La Vie en Proost & Rose –ECLI:NL:RVS:2012:BW5294	28
05-07-2013	Bouwvergunning in Maastricht –ECLI:NL:RBLIM:2013:4123	30
25-07-2013	Verhuur en Garagebedrijf Beek –ECLI:NL:CBB:2013:94	32
11-02-2015	Maison Hélène –ECLI:NL:RVS:2015:331	33
11-02-2015	Horecabedrijf in Maassluis –ECLI:NL:RVS:2015:333	36
18-03-2015	Horecabedrijf in Dordrecht –ECLI:NL:RVS:2015:818	37
31-03-2015	TTO-vergunning in Amsterdam –ECLI:NL:CBB:2015:116	38
15-07-2015	Restaurant Marktzicht in Ede –ECLI:NL:RVS:2015:2226	39
16-12-2015	Bakkerij in Eindhoven –ECLI:NL:RVS:2015:3846	40
04-05-2016	Coffeeshop in Groningen –ECLI:NL:RVS:2016:1217	41
20-07-2016	Coffeeshop in Dordrecht –ECLI:NL:RVS:2016:2024	42
21-04-2017	Horeca in Smallerland 1 –ECLI:NL:RBNNE:2017:1497	45
10-05-2017	Varkenshouderij in Someren –ECLI:NL:RVS:2017:1218	47
16-06-2017	Het Nieuwe Zandpad –ECLI:NL:RBMNE:2017:2912	49
15-11-2017	Haagse erfenis –ECLI:NL:RVS:2017:3113	51
24-01-2018	Restaurant in Amstelveen –ECLI:NL:RVS:2018:215	53
11-04-2018	Nijmeegse schuur –ECLI:NL:RVS:2018:1207	55
04-07-2018	Horeca in Smallerland 2 –ECLI:NL:RVS:2018:2188	56

Inleiding

Deze reader bevat een selectie van belangrijke jurisprudentie over de toepassing van de Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur (Wet Bibob). Hij is in eerste instantie bedoeld voor nieuwe medewerkers van het Landelijk Bureau Bibob (LBB) en medewerkers van bestuursorganen die zich snel in de Wet Bibob willen verdiepen. Basiskennis van de Wet Bibob is vereist voor een goed begrip van deze jurisprudentie.

Voorbehoud

Ondanks de zorg en aandacht die het LBB aan deze reader heeft besteed, is het mogelijk dat de inhoud onvolledig en/of onjuist is. Deze reader wordt aangeboden zonder enige vorm van garantie of aanspraak op juistheid. Voor de gevolgen van eventuele fouten wordt geen aansprakelijkheid aanvaard.

Voor de volledigheid: als namen van (rechts)personen of ondernemingen worden genoemd, dan is dat ook in gepubliceerde uitspraken het geval.

Online database Bibob-jurisprudentie

Een uitgebreider overzicht van de Bibob-jurisprudentie kunt u vinden in de database op de website van Justis: <https://www.justis.nl/producten/bibob/bibob.aspx>.

The screenshot shows the search interface for the Bibob jurisprudence database on the Justis website. The page header includes the Justis logo and the text 'Justis Ministerie van Justitie en Veiligheid'. The navigation menu contains 'Home', 'Producten', 'Nieuws', 'Over Justis', and 'Documenten'. A search bar is located in the top right corner. The breadcrumb trail reads 'Home > Producten > Bibob'. The main heading is 'Bibob jurisprudentie database'. Below this, a paragraph states: 'In deze online database zijn alle actuele uitspraken over de Wet Bibob te vinden, met een toelichting. Zoek op basis van trefwoorden gericht naar de jurisprudentie die u nodig heeft.' The search filters are as follows: 'UN/ECLI' with a text input field and a '?' icon; a checkbox for 'Uitspraken voorzieningenrechter'; 'Instantie' with a dropdown menu set to 'Alle' and a '?' icon; 'Periode uitspraak' with two date pickers in 'DD-MM-JJJJ' format and a '?' icon; 'Trefwoord' with a dropdown menu set to 'Alle' and a '?' icon; 'Toepassingsgebied' with a dropdown menu set to 'Alle' and a '?' icon; 'Wetsartikel' with a dropdown menu set to 'Alle' and a '?' icon; and 'Vrije tekst' with a text input field and a '?' icon. A 'Zoek' button is located at the bottom left of the filter section.

Afkortingen en Bibob-terminologie

Afdeling	de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State
A-grond	(het gevaar zoals bedoeld in) artikel 3, eerste lid, onder a, van de Wet Bibob
Awb	Algemene wet bestuursrecht
Awr	Algemene wet inzake rijksbelastingen
B-grond	(het gevaar zoals bedoeld in) artikel 3, eerste lid, onder b, van de Wet Bibob
Bibob	Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur Bibob-relatie (de (rechts)persoon tot wie de betrokkene in) een relatie ex artikel 3, vierde lid, van de Wet Bibob (staat)
CIE	Criminele inlichtingen Eenheid
College	College van Beroep voor het bedrijfsleven
EHRM	Europees Hof voor de Rechten van de Mens
EVRM	Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens
LBB	Landelijk Bureau Bibob
samenhang-criterium	de eis dat de activiteiten waarbij strafbare feiten zijn gepleegd, overeenkomen of samenhangen met activiteiten waarvoor de beschikking wordt aangevraagd dan wel is gegeven ex artikel 3, derde lid, onder a, van de Wet Bibob
TCI	Team Criminele inlichtingen
Wwm	Wet wapens en munitie
zaksammer	de (rechts)persoon tot wie de betrokkene in een zakelijk samenwerkingsverband staat

Achtergrond

De burgemeester van Den Haag heeft de *exploitatievergunning voor een recreatie-inrichting* (een partycentrum) geweigerd. Aanleiding hiervoor was onder andere de (vermoedelijke) betrokkenheid van de betrokkene (Murat Bingöl) bij het tewerkstellen en huisvesten van vreemdelingen. Deze weigeringen houden ook in hoger beroep stand en uiteindelijk ook bij het EHRM.¹

Relevantie

Dit betreft een van de eerste inhoudelijke uitspraken over de Wet Bibob. De Afdeling begint met de vaststelling dat het Bibob-instrumentarium buiten het kader van artikel 6, tweede lid, van het **EVRM** valt. Bibob-adviezen en de daarop te gronden beslissingen hebben niet als doel de schuld van een persoon aan een strafbaar feit vast te stellen.

Intrekking/weigering van een vergunning heeft niet tot doel leed toe te voegen. Er is geen sprake van een punitieve sanctie. Dat dit wel als zodanig beleefd wordt, doet hier niets aan af. Aangezien een weigering/intrekking op grond van de Wet Bibob geen bestraffing is, doch een preventieve bestuurlijke maatregel, is er ook geen sprake van schending van het **ne-bis-in-idem**-beginsel.

De Afdeling benadrukt vervolgens dat een bestuursorgaan bij de toepassing van artikel 3 van de Wet Bibob een **eigen, bestuursrechtelijke verantwoordelijkheid** heeft, die los staat van de verantwoordelijkheid van de met strafvervolging en strafoplegging belaste organen.

Geselecteerde overwegingen

2.4 Voorts handhaaft appelland zijn stelling dat de Wet BIBOB in strijd is met de in artikel 6, tweede lid, van het Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (hierna: het EVRM), neergelegde onschuldpresumptie, zodat de Wet BIBOB op grond van het bepaalde in artikel 94 van de Grondwet buiten toepassing verklaard dient te worden. Met betrekking tot de feiten waarvoor appelland is veroordeeld heeft de burgemeester volgens appelland ook het ne-bis-in-idem-beginsel geschonden.

2.4.1 De rechtbank heeft met juistheid onder het aanhalen van de wetsgeschiedenis overwogen dat artikel 6, tweede lid, EVRM alleen geldt voor strafrechtelijke of daarmee vergelijkbare procedures en dat het BIBOB-instrumentarium buiten dat kader valt, alleen al om de reden dat het BIBOB-advies en de mede daarop te gronden beslissing van het betrokken overheidsorgaan er niet toe strekken de schuld van iemand aan een strafbaar feit vast te stellen. Volgens de maatstaven die het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft ontwikkeld ter bepaling of sprake is van een 'criminal charge' in de zin van artikel 6 EVRM moeten bij de beoordeling in aanmerking worden genomen de aard van de overtreden norm, de kring van degenen tot wie die norm gericht is en het doel, de aard en de ernst van de sanctie die met de overtreding wordt geriskeerd. Voorts is van betekenis of de handhaving van de overtreden norm naar nationaal recht als strafrechtelijk is aangemerkt. De toepassing van de in artikel 3 van de Wet BIBOB neergelegde weigeringsgrond heeft tot doel te voorkomen dat overheidsorganen onbewust en ongewild door vergunningen te verlenen, subsidie te geven of een overheidsopdracht te gunnen, criminele activiteiten faciliteren. De weigering heeft niet als strekking leed toe te voegen om langs die weg normconform gedrag te bewerkstelligen. Derhalve is geen sprake van een punitieve sanctie. Dat de weigering van de vergunning wel door appelland als zodanig wordt ervaren, doet hieraan niet af. Met de rechtbank moet worden geoordeeld dat van een criminal charge als vorenbedoeld geen sprake is en dat de onschuldpresumptie in dit geschil geen rol speelt.

De burgemeester heeft bij de toepassing van artikel 3 van de Wet BIBOB een eigen, bestuursrechtelijke verantwoordelijkheid, die los staat van de verantwoordelijkheid van de met strafvervolging en strafoplegging belaste organen. Nu geen sprake is van bestraffing, doch van een bestuurlijke maatregel ter voorkoming van het faciliteren van criminele activiteiten door bestuursorganen en de bescherming van de goede naam van de bedrijfstak, is van schending van het ne-bis-in-idem-beginsel evenmin sprake.

¹ Zie 20-03-2012 Bingöl 2 – EHRM 18450-07. De naam van de betrokkene wordt volledig genoemd in deze uitspraak.

16-01-2008

Biomassa Holding B.V.–ECLI:NL:RVS:2008:BC21316

Achtergrond

Het college van gedeputeerde staten van Limburg heeft geweigerd een *milieuvergunning* als bedoeld in artikel 8.1 van de Wet milieubeheer te verlenen. Deze vergunning zag toe op het oprichten en in werking hebben van een biomassacentrale op het perceel te Nederweert.

Relevantie

Deze uitspraak is met name van belang omdat het bestaan van een zakelijk **samenwerkingsverband** volgens de Afdeling aangenomen mag worden op grond van een constellatie van meerdere elementen. Dit is inmiddels een standaardwijze van het LBB.

Geselecteerde overwegingen

2.6 De curator [van de inmiddels in staat van faillissement verkerende betrokken bv] betoogt dat in het advies ten onrechte onderzoek naar de derde is gedaan. Hij voert hiertoe aan dat Biomassa geen relatie met de derde heeft (gehad) en niet met de derde heeft samengewerkt. Volgens de curator is de derde geen bestuurder van Biomassa (geweest) en heeft hij ook geen zeggenschap (gehad), maar was hij slechts extern adviseur.

2.6.1 Volgens artikel 3, vierde lid, van de Wet Bibob voornoemd staat de betrokkene onder meer in relatie tot door een andere persoon gepleegde strafbare feiten, indien deze persoon in een zakelijk samenwerkingsverband tot hem staat.

2.6.2 Blijkens de stukken heeft de derde zich op zijn visitekaartje en op de website van Biomassa gepresenteerd als 'non-executive director' van Biomassa. Voorts is de derde aanwezig geweest bij besprekingen met het college in het kader van de onderhavige aanvraag om vergunning en heeft hij namens Biomassa een koopovereenkomst mede ondertekend. Gelet hierop heeft het college op goede gronden aangenomen dat de derde in een zakelijk samenwerkingsverband tot Biomassa stond. De derde is dan ook niet ten onrechte in het onderzoek betrokken. Deze beroepsgrond faalt.

Achtergrond

De burgemeester van Groningen heeft de *exploitatievergunningen voor seksinrichtingen* (prostitutieramen) van de exploitant Mario Music² ingetrokken. Uiteindelijk houden deze besluiten en de Bibob-adviezen waarop die gebaseerd waren, ook in hoger beroep geen stand. Dit betreft een van de eerste geruchtmakende Bibob-zaken die door het openbaar bestuur verloren zijn.

Relevantie

Inhoudelijk is deze uitspraak van belang omdat een beoordelingskader wordt uitgewerkt voor de beoordeling van zogenaamde **criminele inlichtingen**, informatie van alleen bij de CIE/het TCI bekende informanten. Deze uitspraak gaat over inlichtingen waarvan de betrouwbaarheid niet door de CIE/het TCI beoordeeld kon worden. Voor de volledigheid: de Afdeling gaat in een andere uitspraak van dezelfde dag in op de weging van inlichtingen die als betrouwbaar zijn aangemerkt.³

Verder wordt (overigens niet voor het eerst) duidelijk uiteengezet dat bestuursorganen in beginsel uit mogen gaan van de expertise en het advies van het LBB, maar daarbij wel een **vergewisplicht** hebben. Zij moeten zich ervan vergewissen dat het advies en het daartoe ingestelde onderzoek naar de feiten op zorgvuldige wijze tot stand gekomen zijn en dat de feiten de conclusies kunnen dragen.

Geselecteerde overwegingen

2.5 Zoals werd overwogen in de uitspraak van de Afdeling van 18 juli 2007, nr. 200606025/1 (AB 2007, 357), mag een bestuursorgaan, gelet op de expertise van het Bureau, in beginsel van het advies van het Bureau uitgaan. Dit neemt niet weg dat een bestuursorgaan zich ervan moet vergewissen dat het advies en het daartoe ingestelde onderzoek naar de feiten op zorgvuldige wijze tot stand gekomen is en dat de feiten de conclusies kunnen dragen. Dat is bijvoorbeeld niet het geval indien de feiten voor de conclusie te weinig of te weinig directe aanwijzingen bieden of omdat ze in verschillende richtingen wijzen, onderling tegenstrijdig zijn of niet stroken met hetgeen overigens bekend is. Van belang is in dit verband dat het bestuursorgaan in beginsel geen inzage heeft in de onderliggende broninformatie van het advies van het Bureau, zodat eigen verificatie veelal niet mogelijk is. Dit betekent dat het bestuursorgaan in de regel op de weergave van de broninformatie door het Bureau en de daaraan gegeven kwalificatie mag afgaan. Hoewel het in beginsel aan het bestuursorgaan is om te bepalen of het zelf reageert op bezwaren gericht tegen de bron en de inhoud van de broninformatie, zal het vragen van een nader advies bij het Bureau veelal in de rede liggen. Als nader advies wordt gevraagd, zoals in dit geval, dient het bestuursorgaan zich ook ten aanzien van dat advies ervan te vergewissen of het nadere advies en het daartoe ingestelde onderzoek naar de feiten op zorgvuldige wijze tot stand is gekomen en of de feiten de conclusies kunnen dragen. Voorts dient het bestuursorgaan zich ervan te vergewissen dat de gestelde vragen op zodanige wijze zijn beantwoord dat op basis van de adviezen op zorgvuldige wijze en voldoende gefundeerd een besluit kan worden genomen. Dit toetsingskader zal in het volgende als uitgangspunt dienen. [...]

2.7 Ten aanzien van het vermoeden van vrouwenhandel baseert het Bureau zich in de eerste plaats op informatie van de Criminele Inlichtingen Eenheid (hierna: CIE) uit het register zware criminaliteit. Daarin is - kort samengevat - vastgelegd dat wederpartij zich bezighoudt met vrouwenhandel. Een oordeel over de betrouwbaarheid van deze informatie kon door de CIE niet worden gegeven, omdat die betrouwbaarheid voor de CIE niet controleerbaar was. Dat wil volgens het advies van het Bureau echter niet zeggen dat de informatie niet klopt, of dat de informant onbetrouwbaar is. In het advies wordt verder aangegeven dat deze informatie wordt bevestigd door andere bronnen, zoals een aantal verklaringen van prostituees.

² Deze naam wordt hier vermeld omdat deze zaak onder de naam van de betrokkene al enige bekendheid geniet en omdat de heer Music zelf de publiciteit gezocht heeft. Zie bijvoorbeeld: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/de-wet-bibob-vloek-en-zegen-tegelijk-b3dcfefe/>.

³ ECLI:NL:RVS:2008: BC5259. Gezien de overlap met de hier besproken uitspraak, is deze uitspraak niet in deze reader opgenomen.

2.8 Zoals de Afdeling in haar uitspraak van heden, nr. 200705100/1 heeft overwogen, dient als uitgangspunt te gelden dat informatie uit het register zware criminaliteit slechts in combinatie met andere feiten en omstandigheden die in dezelfde richting wijzen een vermoeden kan opleveren voor ernstig gevaar, aangezien de betrouwbaarheid en relevantie van de informatie uit het register niet met zekerheid kan worden vastgesteld. Bovendien kan het gewicht dat aan een registratie kan worden toegekend per geval verschillen, hetgeen onder meer afhangt van het aantal registraties, de waardering van de betrouwbaarheid van de bron(nen), de mate waarin de registratie is gespecificeerd, de datum van het geregistreerde feit en hetgeen daaromtrent overigens bekend is.

2.9 De Afdeling gaat er met de burgemeester van uit dat de in dit geval door de CIE verstrekte informatie afkomstig is uit het register zware criminaliteit. Omdat de betrouwbaarheid van die informatie in dit geval, zoals uit het voorgaande blijkt, niet controleerbaar is, kan daaraan minder betekenis worden toegekend dan in geval die betrouwbaarheid op enigerlei wijze zou zijn bevestigd. Aan zodanige informatie kan slechts dragende betekenis toekomen, indien sprake is van een combinatie met andere, soortgelijke informatie, die overtuigend en duidelijk is en direct is terug te voeren op betrokkene. In dit geval zou de informatie van de CIE met name bevestiging vinden in verklaringen van prostituees, die door de politie Groningen aan het Bureau zijn verstrekt.

Na kennisneming van de weergave van deze verklaringen in het advies van het Bureau van 7 december 2006, zoals nadien gecorrigeerd in het advies van 2 mei 2007, stelt de Afdeling vast dat daarin weliswaar wordt gesproken over vrouwenhandel, maar dat daaruit niet direct en duidelijk kan worden afgeleid dat wederpartij, of zijn zoon, daarbij direct betrokken is. Dat laatste geldt ook voor soortgelijke informatie die aan het Bureau is verstrekt door de Koninklijke Marechaussee. Het op zichzelf niet betwiste feit dat in panden van wederpartij en zijn zoon vrouwen werkzaam zijn die volgens hun aangifte slachtoffer zijn van vrouwenhandel, brengt wederpartij evenmin direct met vrouwenhandel in verband. Genoemde informatie is dan ook onvoldoende concreet en overtuigend om te dienen als een voldoende bevestiging van de informatie van de CIE.

Achtergrond

De burgemeester van Den Haag heeft de *exploitatievergunningen voor seksinrichtingen* (prostitutieramen) van Dutch Stars geweigerd.

Relevantie

De Afdeling maakt duidelijk dat de rechterlijke toets **ex tunc** plaats moet vinden. In dit geval was er ten tijde van het besluit op bezwaar sprake van een veroordeling in eerste aanleg. De vrijspraak in hoger beroep wordt niet in de beoordeling meegenomen. Verder geeft de Afdeling aan (a) dat bestuursorganen niet hoeven te onderzoeken op welke wijze een vergunning mogelijk misbruikt zal worden en (b) onder welke voorwaarden een oud advies toch nog gebruikt mag worden.

Geselecteerde overwegingen

2.3.1 Voor zover [appellante] er op heeft gewezen dat [partij] door het gerechtshof te Amsterdam op 17 december 2007 is vrijgesproken van het vermeende witwassen van gelden, heeft de burgemeester ter zitting terecht gesteld hiermee bij het nemen van het bestreden besluit geen rekening te hebben kunnen houden, omdat het een omstandigheid is die dateert van na dat besluit. Ten tijde van het nemen van het bestreden besluit was slechts bekend dat [partij] door de rechtbank was veroordeeld met betrekking tot dit misdrijf. Het betoog faalt derhalve. [...]

2.3.3 [...] Ook faalt het betoog van [appellante] dat de burgemeester gehouden was nader onderzoek te doen naar de wijze waarop [appellante] en haar onderneming zouden worden gebruikt door Zierico [tot wie betrokkene in een zakelijk samenwerkingsverband stond] voor het plegen van strafbare feiten. De rechtbank heeft terecht en op goede gronden geoordeeld dat de burgemeester hiertoe niet is gehouden.

2.4 Voor zover [appellante] stelt dat de rechtbank ten onrechte heeft geoordeeld dat de burgemeester het advies van het Bureau van 13 augustus 2004 voor zijn besluit op bezwaar van 18 september 2006 kon gebruiken, aangezien dat advies op het moment dat het besluit op bezwaar werd genomen meer dan twee jaar oud was, faalt dit betoog. Ingevolge artikel 29 van de Wet Bibob kon de burgemeester het advies bij het nemen van het besluit van 17 augustus 2005 betrekken. In het ten tijde van de hoorzitting op 21 november 2005 door [appellante] overleggen van een op 18 november 2005 gedateerde brief van de Belastingdienst Haaglanden heeft de burgemeester aanleiding gezien om het Bureau om advies te vragen over de zakelijke verbanden tussen Zierico en [appellante] met inachtneming van nieuwe feiten en omstandigheden vanaf 13 augustus 2004. Dit heeft geleid tot het advies van 21 april 2006, dat tevens als herbeoordeling op basis van nieuwe ontwikkelingen van het advies van 13 augustus 2004 moet worden beschouwd.

Onder deze omstandigheden heeft de rechtbank terecht geoordeeld dat het gestelde in artikel 29 van de Wet Bibob niet is overtreden. [...]

08-07-2009 Yab Yum –ECLI:NL:RVS:2009:BJ1892

Achtergrond

Deze uitspraak over de *drank- en horecaverunning en exploitatievergunning voor seksinrichting* Yab Yum in Amsterdam is een van de bekendste Bibob-zaken. De vergunningen zijn geweigerd vanwege betrokkenheid van Hells Angels. Deze weigeringen houden ook in hoger beroep stand.

Relevantie

Inhoudelijk bevat de uitspraak ook meerdere punten die van belang zijn voor de toepassing van de Wet Bibob:

- De rechter maakt het onderscheid tussen:
 - Het in relatie staan tot strafbare feiten. Hieromtrent moet zoals in artikel 3, derde lid, aanhef en onder a, van de Wet Bibob een **'vermoeden'** bestaan.
 - Het gepleegd zijn van de strafbare feiten. Dit moet **aannemelijk** zijn.
- Justitiële registraties mogen bij de gevaarsbeoordeling gebruikt worden, zolang ze **niet gewist** zijn.
- De **niet-ontvankelijkheid** van het OM in een strafzaak (in casu vanwege het bewaren van tapverslagen van telefoon-gesprekken tussen verdachten en hun advocaten) belemmert het gebruik van de beschuldiging en de feitelijke grondslag daarvoor niet.
- Het **voltooide leidinggeven** ('leiding gegeven hebben') aan de bv in kwestie is voldoende om een relatie ex artikel 3, vierde lid, van de Wet Bibob op te leveren. Over het bestaan van een actueel zakelijk samenwerkingsverband wordt geen uitspraak gedaan.
- Bij de beoordeling van het **samenhang-criterium** wordt een nieuwe interpretatie uitgewerkt.
- Bij Bibob-adviezen is het LBB de adviseur ex artikel 3:8 van de Awb. Het is niet noodzakelijk de **namen** van betrokken personen binnen het LBB te vermelden.
- Het **doel van de Wet Bibob** is niet het bestrijden of de preventie van misdaad, maar het voorkomen van facilitatie van misdaad door de overheid.

Geselecteerde overwegingen

2.3 [appellante sub 1] richt zich allereerst tegen de overweging van de rechtbank dat de tekst van artikel 3, derde lid, aanhef en onder a, van de Wet BIBOB geen aanleiding geeft om de woorden "redelijkerwijs doen vermoeden" uitsluitend betrokken te achten op het "in relatie staan", zodat ook de strafbare feiten zelf voorwerp van (niet meer dan) vermoedens, gebaseerd op opsporings- en vervolgingsacties, kunnen zijn. Volgens [appellante sub 1] laat de tekst van de bepaling er geen twijfel over bestaan dat het moet gaan om gepleegde strafbare feiten en dat het begrip "vermoeden" slaat op het in relatie staan tot de gepleegde strafbare feiten.

2.3.1 [appellante sub 1] betoogt terecht dat uit de tekst van artikel 3, derde lid, aanhef en onder a, van de Wet BIBOB volgt dat het daarin genoemde vermoeden betrokken is op het in relatie staan tot strafbare feiten en niet op die strafbare feiten. Echter, niet is vereist dat het is gekomen tot een onherroepelijke veroordeling van de dader van die strafbare feiten. Het kan derhalve gaan om strafbare feiten waarvan niet in rechte is vastgesteld dat en door wie zij zijn gepleegd. Wel dient het aannemelijk te zijn dat de feiten zijn gepleegd. Derhalve ziet het begrip "vermoeden" uit artikel 3, derde lid, aanhef en onder a, van de Wet BIBOB op het in relatie staan tot strafbare feiten en geldt ten aanzien van strafbare feiten dat aannemelijk moet zijn dat deze zijn gepleegd, willen die feiten betrokken worden in de beoordeling. Het betoog is terecht voorgedragen, maar kan [appellante sub 1] niet baten nu hetgeen is overwogen mede gelet op hetgeen hierna wordt overwogen niet tot een andere uitkomst leidt dan waartoe de rechtbank is gekomen.

2.6.1 Niet in geschil is dat [zwager] in 1993 is veroordeeld tot vijf maanden gevangenisstraf, waarvan twee maanden voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaar, wegens poging tot zware mishandeling en in 1994 tot één maand gevangenisstraf wegens mishandeling, meermalen gepleegd. Niet kan worden staande gehouden dat deze feiten niet relevant of niet van voldoende gewicht zijn om bij de beoordeling in deze zaak te betrekken. De vermelding van strafbare feiten in de justitiële registraties wordt na een bepaald tijdsverloop verwijderd. Zoals ook blijkt uit de Nota naar aanleiding van het verslag (Kamerstukken II 2000/01, 26 883, nr. 5, blz. 41) waarnaar [appellante sub 1] heeft verwezen, ontleent het bureau zijn gegevens aan deze registraties. Na ommekomst van evenbedoeld tijdsverloop wordt een op zichzelf staand strafbaar feit derhalve niet in het BIBOB-onderzoek betrokken. Nu ten tijde in geding de veroordelingen uit 1993 en 1994 in de registers waren vermeld, is er geen grond voor het oordeel dat de burgemeester en het dagelijks bestuur deze veroordelingen niet mede hebben mogen betrekken bij hun besluitvorming. Het betoog faalt. [...]

2.7.1 [...] Tegen leden van de Hells Angels onder wie [zwager] zijn opsporingsonderzoeken en is vervolging ingesteld in verband met een reeks strafbare feiten. De rechtbank heeft met juistheid overwogen dat de op de uiteindelijke dagvaarding gehandhaafde beschuldiging van deelneming aan een criminele organisatie mag worden betrokken bij de strafbare feiten waarvan aannemelijk is dat ze zijn gepleegd. Met de rechtbank is de Afdeling van oordeel dat de omstandigheid dat het Openbaar Ministerie in die strafrechtelijke procedure niet-ontvankelijk is verklaard niet met zich brengt dat de beschuldiging en de feitelijke grondslag daarvan niet konden worden betrokken in de besluitvorming die in dit geding ter beoordeling staat. [...]

2.11.1 [...] De Afdeling is gelet op het voorgaande van oordeel dat de burgemeester en het dagelijks bestuur zich op het standpunt hebben mogen stellen dat [zwager] een belangrijke, ook leidinggevende functie bekleedde bij en aldus invloed en zeggenschap heeft gehad over en leiding heeft gegeven aan de exploitatie van het prostitutiebedrijf Yab Yum door [appellante sub 1]. In het midden kan blijven of sprake is van een bestaand zakelijk samenwerkingsverband. [...]

2.12.1 De rechtbank heeft naar het oordeel van de Afdeling terecht rekening gehouden met de aard van de betrokken branche en de aard van de strafbare feiten waarvan aannemelijk is dat ze zijn gepleegd. Delicten die gepaard gaan met geweld en intimidatie brengen niet alleen in intensiteit maar ook in omvang een groot risico met zich. De feitelijke context van activiteiten waarin deze zijn gepleegd, moet bij het beoordelen of is voldaan aan de in artikel 3, derde lid, aanhef en onder a, van de Wet BIBOB neergelegde eis van samenhang daarom ruim worden genomen. Zoals hiervoor is overwogen, vertonen de door [zwager] onderscheidenlijk de Hells Angels begane strafbare feiten een aanzienlijke geweldscomponent en is de overname van Yab Yum onder bedreiging en mogelijk door afpersing tot stand gekomen. Zoals ook in de memorie van toelichting op de Wet BIBOB is benadrukt, zijn de prostitutie- en horecabranche zeer kwetsbaar voor de door dergelijke delicten geschapen risico's. Voor zover niet sprake is van een zeer bijzondere, die branche evident vreemde context waarin die delicten zijn gepleegd - hetgeen zich in deze zaak niet voordoet -, is wegens die kwetsbaarheid aannemelijk dat de risico's van die delicten zich over die branche uitstrekken. [appellante sub 1] heeft niet aannemelijk gemaakt dat deze kwetsbaarheid Yab Yum geen parten speelt. Op grond van de hiervoor vermelde omstandigheden, is de Afdeling met de rechtbank van oordeel dat er voldoende samenhang bestaat tussen de exploitatie van Yab Yum als prostitutiebedrijf en de context waarin de vermoedelijk door [zwager] en de Hells Angels begane strafbare feiten zijn gepleegd. [...]

2.14 [appellante sub 1] betoogt verder dat de rechtbank ten onrechte is voorbijgegaan aan haar betoog dat de namen van de leden van het bureau, althans van de individuele adviseurs, niet bekend zijn gemaakt. [appellante sub 1] betwist de aanwezigheid van voldoende expertise bij het bureau. Een besluit dat is gebaseerd op een advies dat in strijd met artikel 3:8 niet de namen van de adviseurs vermeldt en evenmin de mogelijkheid biedt de wijze van onderzoek en de zorgvuldigheid ervan te controleren, is volgens de [appellante sub 1] in strijd met artikel 3:9 van de Awb.

2.14.1 Hoewel [appellante sub 1] terecht betoogt dat de rechtbank is voorbijgegaan aan haar betoog ter zake, leidt dit gelet op het navolgende niet tot vernietiging van de aangevallen uitspraak.

Ingevolge artikel 3:5, eerste lid, van de Awb wordt onder adviseur verstaan: een persoon of college, bij of krachtens wettelijk voorschrift belast met het adviseren inzake door een bestuursorgaan te nemen besluiten en niet werkzaam onder verantwoordelijkheid van dat bestuursorgaan. Het bureau is een college, dat ingevolge de Wet BIBOB is belast met het adviseren van bestuursorganen, in dit geval de burgemeester en het dagelijks bestuur.

Het is werkzaam onder verantwoordelijkheid van de minister van Justitie, die ter verantwoording kan worden geroepen door de Tweede Kamer. Aan het bureau is een begeleidingscommissie verbonden, die de kwaliteit van het bureau mede bewaakt. Bovendien kunnen de tot beoordeling van de op de adviezen gebaseerde besluiten bevoegde rechterlijke instanties kennis nemen van de adviezen van het bureau.

Nu in de besluiten is vermeld dat de adviezen die mede ten grondslag zijn gelegd aan de besluitvorming ter zake, zijn uitgebracht door het bureau, is voldaan aan het vereiste van artikel 3:8 van de Awb dat in het besluit de adviseur wordt vermeld die advies heeft uitgebracht. Namen van de afzonderlijke personen binnen het bureau die de adviezen hebben voorbereid en opgesteld, behoeven niet te worden vermeld.

Dat, zoals [appellante sub 1] betoogt, niet bekend is wat voor deskundigen bij het bureau werken, doet op zichzelf geen afbreuk aan de zorgvuldigheid van het door het bureau uitgevoerde onderzoek en de kwaliteit van de adviezen. Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen (uitspraak van 18 juli 2007 in zaak nr. 200606025/1) mag het bestuursorgaan afgaan op de expertise van het bureau, tenzij de in het advies vermelde gegevens de bevindingen duidelijk niet kunnen dragen, bijvoorbeeld omdat ze daarvoor te weinig of te weinig directe aanwijzingen bieden of omdat ze in verschillende richtingen wijzen, onderling tegenstrijdig zijn of niet stroken met hetgeen overigens bekend is. De Afdeling heeft met toepassing van artikel 8:29, vijfde lid, van de Awb kennis genomen van de adviezen en ziet geen grond voor het oordeel dat twijfel behoorde te rijzen aan de zorgvuldigheid van het onderzoek en de bevindingen in de adviezen. Anders dan [appellante sub 1] betoogt, maken de adviezen voldoende inzichtelijk welke bronnen zijn geraadpleegd en waarop de conclusies steunen. Dat [appellante sub 1], zoals zij stelt, niet in staat is de zorgvuldigheid van het onderzoek en de kwaliteit van de adviezen te controleren, betekent niet dat niet is voldaan aan de ingevolge artikel 3:9 van de Awb op de burgemeester en het dagelijks bestuur rustende vergewisplicht. [...]

2.15.1 Volgens de maatstaven van het EHRM moeten bij de beoordeling of sprake is van een “criminal charge” in aanmerking worden genomen de aard van de overtreden norm, het doel van de maatregel die met de overtreding wordt geriskeerd, de aard en de ernst van de maatregel en de vraag of de handhaving van de overtreden norm naar nationaal recht als strafrechtelijk is aangemerkt.

De Afdeling heeft in haar uitspraken van 22 november 2006 in zaak nr. 200602949/1 en van 16 juli 2008 in zaak nr. 200707433/1 overwogen dat de toepassing van de in artikel 3 van de Wet BIBOB neergelegde weigeringsgrond tot doel heeft te voorkomen dat overheidsorganen onbewust en ongewild door vergunningen te verlenen, subsidie te geven of een overheidsopdracht te gunnen, criminele activiteiten faciliteren.

De weigering als ook de intrekking van de vergunning op grond van de DHW zijn er niet op gericht nadeel aan [appellante sub 1] toe te brengen dat verder gaat dan het bereiken van voormeld, niet direct op benadeling van [appellante sub 1], gericht doel. Dat het plegen van strafbare feiten wellicht wordt bemoeilijkt of voorkomen doordat bestuursorganen dit niet faciliteren door vergunningverlening, vormt onvoldoende grond voor het oordeel dat het instrumentarium van de Wet BIBOB rechtstreeks op bestrijding van criminaliteit is gericht. Het instrumentarium is er slechts op gericht te voorkomen dat het plegen van strafbare feiten door het bestuur wordt gefaciliteerd. Het is niet gericht op bestraffing van een dader en wordt naar nationaal recht ook niet als een strafrechtelijk instrumentarium aangemerkt. Op deze gronden is de Afdeling van oordeel dat geen sprake is van een punitieve sanctie. Zoals hiervoor is overwogen, hebben de burgemeester en het dagelijks bestuur terecht geconcludeerd dat ernstig gevaar bestaat dat de vergunningen mede zullen worden gebruikt om strafbare feiten te plegen. Gelet op het belang van het doel dat met de maatregelen wel wordt nagestreefd, vloeit uit het enkele feit dat de maatregelen ingrijpend zijn, in dit geval niet voort dat deze daarom niettemin als “criminal charge” moeten worden aangemerkt. In de uitspraken van het EHRM waarnaar [appellante sub 1] heeft verwezen ging het om de intrekking van vergunningen die direct verband hielden met een normovertreding door de betrokkene zelf, die door het ingrijpende karakter voor de betrokkene als vergelding moesten worden beschouwd. In dit geval gaat het daar niet om, maar om het weigeren van de overheid mogelijke criminele activiteiten te faciliteren via vergunningen. Derhalve heeft de rechtbank met juistheid overwogen dat de verwijzingen naar die uitspraken niet bepalend zijn voor de beoordeling van deze zaak.

15-07-2009 Café in Den Haag –ECLI:NL:RVS:2009:BJ2636

Achtergrond

De burgemeester van Den Haag heeft de *exploitatievergunning voor een recreatie- inrichting* (een café) in zijn stad geweigerd.

Relevantie

Deze uitspraak is vooral van belang omdat expliciet wordt aangegeven dat aan het samenhang-criterium is voldaan, als een vergunning de desbetreffende strafbare feiten kan **faciliteren**.

Geselecteerde overwegingen

2.5.4 Als strafbare feiten waarmee [appellant], [broer 1] en [broer 2] in verband worden gebracht en die door de voorzieningenrechter in zijn oordeel zijn betrokken, zijn in de adviezen van het Bureau vermeld: moord/doodslag, handel in verdovende middelen, verboden wapenbezit, witwassen, belastingfraude ter zake loonbelasting, omzetbelasting, vennootschapsbelasting en inkomstenbelasting, bijstandsfraude, benadeling van schuldeisers, tewerkstelling van illegale vreemdelingen en verduistering. [...] Met de voorzieningenrechter wordt overwogen dat voldoende samenhang bestaat tussen de exploitatie van een café en de strafbare feiten waarmee [appellant], [broer 1] en [broer 2] in verband worden gebracht, omdat de vergunning het plegen van deze strafbare feiten kan faciliteren. [...]

30-09-2009 Coffeeshop in Maastricht –ECLI:NL:RVS:2009:BJ8931

Achtergrond

De burgemeester van Maastricht heeft de *exploitatievergunning voor een coffeeshop* in zijn stad ingetrokken.

Relevantie

Deze uitspraak is vooral van belang omdat het een van de weinige uitspraken van de Afdeling is, waarin expliciet op de weging van een (aangeboden) **transactie** wordt ingegaan. Verder wordt nog een keer bevestigd dat de juistheid van strafrechtelijke vonnissen niet ter toetsing staat in Bibob-procedures.

Geselecteerde overwegingen

2.5.1 Hetgeen [appellante] met betrekking tot de gestelde onjuistheid van haar veroordeling in 2007 wegens het aanwezig hebben van softdrugs heeft aangevoerd, dient buiten beschouwing te blijven. De juistheid van dat vonnis, dat in hoger beroep is bevestigd, staat in deze procedure niet ter toets en heeft als uitgangspunt te gelden. [...]

Nu de strafbare feiten tevens samenhangen met activiteiten waarvoor de exploitatievergunning is verleend, kunnen de bevindingen eveneens de conclusie dragen dat ernstig gevaar bestaat dat de exploitatievergunning mede zal worden gebruikt om strafbare feiten te plegen. Niet kan worden ingezien waarom aan die conclusie niet mede ten grondslag kon worden gelegd dat in 2006 aan [persoon] een transactie is aangeboden wegens verboden wapenbezit. Reeds het feit dat de justitiële autoriteiten aanleiding hebben gezien om aldus op te treden na de vondst van een gaspistool en een busje pepperspray in zijn verblijfplaats biedt voldoende grond voor het oordeel dat een ernstig vermoeden bestaat dat [appellante] in relatie staat tot een strafbaar feit dat de openbare orde aantast. [...]

Achtergrond

De burgemeester van Alkmaar heeft de verlening van *exploitatievergunning voor seksinrichtingen* (raamprostitutie) aan de Achterdam te Alkmaar geweigerd. Aanleiding hiervoor was een ernstig vermoeden van witwassen met betrekking tot de panden waarin deze 'ramen' gevestigd waren. Ooit zouden de panden zijn aangekocht door Cor van Hout en Willem Holleeder en daarna zou een lange keten van witwassen hebben bestaan.

Het advies en besluit van de burgemeester houden geen stand. Dit wordt in hoger beroep⁴ nog eens bevestigd. Uiteindelijk worden de vergunningen echter wel definitief geweigerd op grond van een nieuw advies en nieuwe beschikking.

Relevantie

De later beschreven uitspraak in hoger beroep bevat de meeste relevante overwegingen naar aanleiding van deze zaak. De uitspraak van de rechtbank Alkmaar is vooral interessant vanwege de onderstaande **algemene overwegingen** ten aanzien van de Wet Bibob en het LBB.

Geselecteerde overwegingen

Algemene overwegingen

8 Alvorens over te gaan tot het toetsen van het standpunt van [de burgemeester] hecht de rechtbank eraan eerst enkele algemene overwegingen te wijden aan het doel en de opzet van de Wet BIBOB, de rol van het LBB en de vraag hoe het bestuursrechtelijk BIBOB-instrumentarium zich verhoudt tot het strafrecht. De reden daarvoor is gelegen in het feit dat in deze zaak [de burgemeester] op grond van een niet afgerond opsporingsonderzoek, te weten het Goudsniponderzoek, gebruik maakt van het BIBOB-instrumentarium. In deze overwegingen zal het kader worden gegeven voor de verdere beoordeling van deze zaak.

Doel en opzet van de Wet BIBOB

9.1 Blijkens de wetsgeschiedenis is het BIBOB-instrumentarium naast een bestuurlijk handhavingsinstrument mede een integriteitsinstrument met een preventief karakter (zie Nota naar aanleiding van het nader verslag, kamerstukken II, 2000-2001, 26 883, nr.8, p. 7). Het primaire doel van de Wet BIBOB is het beschermen van het openbaar bestuur tegen het risico dat criminele activiteiten worden gefaciliteerd (Memorie van toelichting, kamerstukken II, 1999-2000, 26 883, nr. 3, par. 2.3). Het instrument waarmee het openbaar bestuur kan voorkomen dat het ongewild criminele activiteiten mogelijk maakt, is de intrekings- en weigeringsgrond van artikel 3 van de Wet BIBOB. Van deze bevoegdheid kan gebruik worden gemaakt in geval van de aanwezigheid van het in het eerste lid van dat artikel bedoelde gevaar. Het gaat hierbij in de eerste plaats om het gevaar dat de betreffende vergunning zal worden gebruikt om uit strafbare feiten verkregen of te verkrijgen, op geld waardeerbare voordelen te benutten (eerste lid, onderdeel a). In de tweede plaats gaat het om het gevaar dat de vergunning wordt misbruikt om strafbare feiten te plegen (eerste lid, onderdeel b). De in onderdeel a genoemde strafbare feiten moeten reeds zijn gepleegd. De in onderdeel b bedoelde strafbare feiten betreffen volgens de wettekst nog te plegen strafbare feiten, maar voor de beoordeling van het gevaar moet sprake zijn van reeds gepleegde strafbare feiten die overeenkomen of samenhangen met activiteiten waarvoor de vergunning wordt aangevraagd dan wel is gegeven.

⁴ 20-07-2011

Achterdam 2 –ECLI:NL:RVS:2011:BR2279.

De rol van het LBB

9.2 De toepassing van artikel 3 van de Wet BIBOB vindt derhalve zijn grondslag in gepleegde strafbare feiten. Het LBB is opgericht om een volledig overzicht te verkrijgen van de feiten en om die feiten te toetsen op relevantie en betrouwbaarheid. De wetgever heeft in aanmerking genomen dat bestuursorganen niet voldoende zijn toegerust om dat onderzoek te doen. Het LBB kan voor zijn onderzoek de beschikking krijgen over gesloten en open informatiebronnen op grond waarvan aan het bestuursorgaan advies kan worden gegeven over de aanwezigheid van ernstig gevaar. Het LBB heeft evenwel geen opsporingstaak. Het verricht ook geen veldonderzoek waarbij de beginselen van hoor en wederhoor worden toegepast. Een advies van het LBB is gebaseerd op gegevens die al in registraties zijn opgenomen. Al met al verzamelt en analyseert het LBB gegevens uitsluitend met het oog op het uitbrengen van het door het desbetreffende bestuursorgaan verzochte advies. Het is het LBB niet toegestaan om informatie op te vragen anders dan voor het onderzoek op grond van een concrete aanvraag om advies (Memorie van toelichting, kamerstukken II, 1999-2000, 26 883, nr. 3, par. 2.2, 4.3 en 4.4).

9.3 De rechtbank overweegt dat uit de rechtspraak over de Wet BIBOB volgt dat als een bestuursorgaan zijn besluit op een BIBOB-advies baseert, het zich ervan moet vergewissen dat het advies zorgvuldig tot stand is gekomen. Het bestuursorgaan blijft dus te allen tijde zelf verantwoordelijk voor de beslissing die hij neemt met inachtneming van het advies van het LBB.

De Afdeling heeft deze vergewisplicht aldus ingevuld dat een bestuursorgaan, gelet op de expertise van het LBB, weliswaar in beginsel van het advies van het LBB mag uitgaan, maar dat dat niet wegneemt dat een bestuursorgaan zich ervan moet vergewissen dat het advies en het daartoe ingestelde onderzoek naar de feiten op zorgvuldige wijze tot stand zijn gekomen en dat de feiten de conclusies kunnen dragen. Dat is bijvoorbeeld niet het geval indien de feiten voor de conclusies te weinig of te weinig directe aanwijzingen bieden of omdat ze in verschillende richtingen wijzen, onderling tegenstrijdig zijn of niet stroken met hetgeen overigens bekend is (zie bijvoorbeeld de uitspraak van de Afdeling van 18 juli 2007 met LJ Nummer BA9799).

9.4 [...] Het bestuursorgaan mag in de regel op de weergave van de broninformatie door het LBB en de daaraan gegeven kwalificatie afgaan. In dit verband is van belang dat het bestuursorgaan in beginsel geen inzage heeft in de onderliggende broninformatie van het advies van het LBB, zodat eigen verificatie veelal niet mogelijk is.

9.5 Indien de betrokkene de feiten in het BIBOB-advies gemotiveerd betwist of bezwaren richt tegen de betrouwbaarheid van de broninformatie, moet het bestuursorgaan daar gemotiveerd op reageren. Hoewel het in beginsel aan het bestuursorgaan is om te bepalen of het zelf reageert op bezwaren gericht tegen de bron en de inhoud van de broninformatie, zal het vragen van een nader advies aan het LBB, dat kan overgaan tot een nadere bevraging van de bronnen, veelal in de rede liggen. Dit is zeker het geval indien het advies berust op uit een lopend strafrechtelijk onderzoek afkomstige informatie waarvan de betrouwbaarheid niet of niet voldoende vaststaat. De vergewisplicht geldt naar het oordeel van de rechtbank in dezelfde mate voor een nader advies (zie ook de uitspraak van de rechtbank Amsterdam van 30 mei 2008 met LJ Nummer BD7234).

De opzet van de Wet BIBOB laat naar het oordeel van de rechtbank ook in het kader van de vergewisplicht geen ruimte voor bestuursorganen om het feitenonderzoek naar mogelijk gepleegde strafbare feiten als bedoeld in artikel 3 van de Wet BIBOB dan wel de toetsing daarvan op grond van hetgeen door betrokkenen daartegen is ingebracht, zelfstandig door andere adviseurs dan het LBB te laten verrichten. Zij hebben immers niet de bevoegdheden noch de deskundigheid die nodig zijn om de mate van gevaar te kunnen inschatten, waarover het LBB wel beschikt. Bij de betwisting door betrokkenen van de in het advies van het LBB opgenomen feiten moet het LBB, indien het bestuursorgaan het LBB heeft ingeschakeld, deze betwisting beoordelen op basis van de reeds beschikbare gegevens, dan wel nadere informatie verzamelen en nader beoordelen.

De verhouding tussen het bestuursrecht en het strafrecht

9.6 Zoals hierboven al is overwogen vindt de toepassing van artikel 3 van de Wet BIBOB zijn grondslag in gepleegde strafbare feiten. De vraag is dan wanneer strafbare feiten bij de beoordeling van het gevaar mogen worden betrokken. Moet het gaan om strafbare feiten waarbij het gekomen is tot een (onherroepelijke) veroordeling of is het voldoende dat deze vermoedelijk zijn gepleegd. Daarbij is niet alleen van belang dat het bestuursrecht, anders dan het strafrecht, niet is gericht op sanctionering van normoverschrijdingen, maar ook dat in het bestuursrecht en het strafrecht niet dezelfde bewijsregels gelden. Zo kan het zijn dat feiten en omstandigheden die in het bestuursrecht afdoende zijn om een vergunning te weigeren of in te trekken, in het strafrecht onvoldoende kunnen zijn om het gepleegd zijn van een strafbaar feit te kunnen bewijzen (zie ook Nota naar aanleiding van het nader verslag, kamerstukken II, 2000- 2001, 26 883, nr. 8, p. 13).

9.7 In artikel 3, tweede en derde lid, aanhef en onder a, van de Wet BIBOB wordt de term ‘vermoeden’ genoemd. Het gaat daar om feiten en omstandigheden die redelijkerwijs doen vermoeden dat de betrokkene in relatie staat tot strafbare feiten als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, dan wel in relatie staat tot strafbare feiten die zijn gepleegd bij activiteiten die overeenkomen of samenhangen met activiteiten waarvoor de beschikking wordt aangevraagd dan wel is gegeven (eerste lid, onderdeel b).

In de wetsgeschiedenis is op verschillende plaatsen aandacht geschonken aan de vraag wanneer strafbare feiten bij de toepassing van artikel 3 van de Wet BIBOB mogen worden betrokken. Er is uitdrukkelijk op gewezen dat voor de weigering of intrekking van een vergunning een onherroepelijke veroordeling voor het strafbare feit niet is vereist. Ook op vermoedens kan volgens de wetgever het gevaar als bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de Wet BIBOB worden gebaseerd. Daarbij is het niet geheel duidelijk op welke wijze de wetgever het begrip vermoeden hanteert. Immers, enerzijds wordt aangegeven dat van vermoedens moet worden gesproken zolang iemand niet is veroordeeld. Anderzijds wordt benadrukt dat louter vermoedens niet voldoende zijn om het ernstig gevaar op te kunnen baseren. Er dienen objectieve, concrete feiten en omstandigheden te zijn die wijzen op strafbare feiten (zie de Nota naar aanleiding van het verslag, kamerstukken II, 2000- 2001, 26 883, nr. 5, p.11).

De Afdeling heeft in haar uitspraak van 8 juli 2009 (LJ-Nummer BJ1892) duidelijkheid gegeven over het begrip ‘vermoeden’ in de tekst van de Wet BIBOB en over de vraag wanneer strafbare feiten bij de beoordeling van het gevaar mogen worden betrokken. De Afdeling heeft in rechtsoverweging 2.3.1. overwogen dat “uit de tekst van artikel 3, derde lid, aanhef en onder a, van de Wet BIBOB volgt dat het daarin genoemde vermoeden betrokken is op het in relatie staan tot strafbare feiten en niet op die strafbare feiten. Echter, niet is vereist dat het is gekomen tot een onherroepelijke veroordeling van de dader van die strafbare feiten. Het kan derhalve gaan om strafbare feiten waarvan niet in rechte is vastgesteld dat en door wie zij zijn gepleegd. Wel dient het aannemelijk te zijn dat de feiten zijn gepleegd. Derhalve ziet het begrip “vermoeden” uit artikel 3, derde lid, aanhef en onder a, van de Wet BIBOB op het in relatie staat tot strafbare feiten en geldt ten aanzien van strafbare feiten dat aannemelijk moet zijn dat deze zijn gepleegd, willen die feiten betrokken worden in de beoordeling.”

9.8 De rechtbank leidt uit het voorgaande af dat bij toepassing van de Wet BIBOB het bewijscriterium moet worden gehanteerd dat in het bestuursrecht wordt gebruikt om feiten vast te stellen. Alleen die strafbare feiten waarvan aannemelijk is dat deze zijn gepleegd mogen bij de beoordeling van het ernstig gevaar worden betrokken. Dat bewijscriterium wijkt af van het criterium dat in het strafrecht wordt gehanteerd. In het strafrecht moet het bewijs immers wettig en overtuigend zijn.

9.9 Het hanteren van een andere bewijsmaatstaf ten aanzien van dezelfde feiten in het bestuursrecht leidt tot een spanningsveld ten opzichte van het strafrecht, in het bijzonder als het BIBOB-instrumentarium wordt ingezet op grond van strafbare feiten die nog onderwerp zijn van een lopend opsporingsonderzoek. De bestuursrechter kan dan niet aansluiten bij een afgerond opsporingsonderzoek dan wel daaruit voortvloeiende veroordelingen.

Het beoordelingskader

10 De rechtbank stelt vast dat, zoals hiervoor in rechtsoverweging 8. is overwogen, [de burgemeester] in dit geval het BIBOB-instrumentarium heeft ingezet tijdens een lopend opsporingsonderzoek, te weten het Goudsniponderzoek. De rechtbank kan in dit geval dus niet aansluiten bij een afgerond opsporingsonderzoek dan wel daaruit voortvloeiende veroordelingen. Dit betekent dat bij de toetsing of er sprake is van ernstig gevaar als bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de Wet BIBOB de rechtbank zelf op basis van de voorliggende feiten en omstandigheden moet beoordelen of het in bestuursrechtelijke zin aannemelijk is dat de strafbare feiten zijn gepleegd. Voor zover [de burgemeester] zich in het bestreden besluit – in navolging van de advisering door het LBB – op het standpunt heeft gesteld dat ook strafbare feiten die vermoedelijk zijn gepleegd kunnen worden betrokken bij de beoordeling van het ernstig gevaar, heeft [de burgemeester] dan ook een onjuiste maatstaf gehanteerd.

De rechtbank zal bij de toetsing van het bestreden besluit rekening houden met alle feiten en omstandigheden die ten tijde van het nemen van dat besluit bij [de burgemeester] bekend waren of hadden kunnen zijn.

Achtergrond

De burgemeester en wethouders van Ede hebben de *drank- en horecaverunning* en de *exploitatievergunning voor een café* in hun stad geweigerd.

Relevantie

Deze uitspraak ondersteunt twee veel voorkomende redeneringen in Bibob-adviezen:

1. Aan het samenhang-criterium is ook voldaan als de vergunning of branche de desbetreffende categorie strafbare feiten kan **faciliteren**.
2. Personen die als **leidinggevend** op een vergunning staan, staan daarmee in een zakelijk samenwerkingsverband tot de exploitant.

Verder erkent de Afdeling dat zakelijke samenwerkingsverbanden meer omvatten dan (beoogde) **stromanconstructies**.

Geselecteerde overwegingen

2.3.3 De rechtbank is terecht tot het oordeel gekomen dat de burgemeester en het college op goede gronden hebben aangenomen dat tussen [appellant] en [persoon] een zakelijk samenwerkingsverband bestaat. In dit verband heeft de rechtbank terecht van belang geacht dat [appellant] op het aanvraagformulier [persoon] als leidinggevende van het horecabedrijf heeft opgegeven. Als leidinggevende kan [persoon] invloed uitoefenen op de exploitatie van de onderneming van [appellant]. Anders dan [appellant] ter zitting bij de Afdeling heeft betoogd, betreft de opgave van een leidinggevende niet een enkele formaliteit. Op grond van de DHW dient een leidinggevende namelijk aan een aantal vereisten te voldoen, zoals de eis dat een leidinggevende dient te beschikken over voldoende kennis en inzicht met betrekking tot sociale hygiëne. Door de opgave van [persoon] als leidinggevende, kan hij [appellant] in voorkomende gevallen als leidinggevende in het horecabedrijf vervangen. Nu [appellant] verantwoordelijk is voor degene die hij als leidinggevende op het aanvraagformulier heeft opgegeven, slaagt zijn betoog dat de burgemeester dan wel het college hem ervan op de hoogte diende te stellen dat [persoon] geen geschikte leidinggevende is, niet. Dat met de opgave van [persoon] als leidinggevende niet is beoogd een stromanconstructie te bewerkstelligen, betekent niet dat de burgemeester en het college niet mochten aannemen dat een zakelijk samenwerkingsverband tussen [appellant] en [persoon] bestaat.[...]

2.3.4 [...]De door de rechtbank bij haar oordeel in aanmerking genomen strafbare feiten zijn Opiumwettdelicten. Met de rechtbank wordt overwogen dat voldoende samenhang bestaat tussen de exploitatie van een café en de strafbare feiten waarmee [appellant] in verband wordt gebracht. De betrokken branche, horeca, is naar zijn aard faciliterend voor de handel in drugs.[...]

Achtergrond

De burgemeester van Alkmaar heeft de verlening van *exploitatievergunning voor seksinrichtingen* (raamprostitutie) aan de Achterdam te Alkmaar geweigerd. Aanleiding hiervoor was een ernstig vermoeden van witwassen met betrekking tot de panden waarin deze ‘ramen’ gevestigd waren. Ooit zouden de panden zijn aangekocht door Cor van Hout en Willem Holleeder en daarna zou een lange keten van witwassen hebben bestaan.

Het eerste advies en aanvankelijke besluit van de burgemeester waren door de rechtbank vernietigd⁵ en houden ook in hoger beroep geen stand. In deze uitspraak worden echter ook meteen het nieuwe advies en nieuwe besluit beoordeeld. Die houden wel stand, wat ertoe leidt dat de vergunning definitief geweigerd is.

Relevantie

Deze uitspraak heeft veel bijgedragen aan de ontwikkeling van Bibob-jurisprudentie. Relevant is onder andere het volgende.

- R.o. 2.16.2. ‘Slechts’ vermoedelijk gepleegde strafbare feiten kunnen niet in de beoordeling ex artikel 3, eerste lid, van de Wet BIBOB betrokken worden. De begrippen ‘vermoeden’ en ‘aannemelijk’ houden verschillende **bewijsmaatstaven** in.
 - Indien aannemelijk is dat een strafbaar feit heeft plaatsgevonden, betekent dit dat het zozeer waarschijnlijk is dat dit feit heeft plaatsgevonden, dat dit daarom als vaststaand behoort te worden aangenomen. Dit is bijvoorbeeld het geval indien een geparkeerde auto wordt aangetroffen met daarin een partij harddrugs, ook al is er vooralsnog geen spoor van een dader.
 - Een vermoeden dat een feit heeft plaatsgevonden, houdt daarentegen slechts een veronderstelling in, waarvan de houdbaarheid nader bewijs vergt.
 - Dat een feit redelijkerwijs kan worden vermoed te hebben plaatsgevonden, houdt in dat voor dit vermoeden een begin van bewijs aanwezig is en dat het vermoeden aldus een objectieve grondslag heeft.
- R.o. 2.17.1. Bestuursorganen zijn **niet verplicht** om het LBB om **advies** te vragen, als overwogen wordt om artikel 3 van de Wet BIBOB toe te passen. De afwezigheid van een verplichting biedt voor een bestuursorgaan ruimte om te volstaan met eigen onderzoek of een andere adviseur dan het LBB in te schakelen.
- R.o. 2.18.1. Een **aanvullend advies** (dat naar aanleiding van de betwisting van een advies wordt aangevraagd) is een advies over de mate van gevaar en daarom een advies zoals bedoeld in artikel 9, eerste lid, van de Wet BIBOB. Voor een aanvullend advies mag het LBB nadere informatie verzamelen en analyseren.
- R.o. 2.19.2. De **vergewisplicht** van het bestuursorgaan is zwaarder als er geen strafrechtelijke veroordeling is (dan als dat wel het geval is). Indien het opsporingsonderzoek naar een strafbaar feit nog niet is afgerond, zal in het advies van het LBB geconcretiseerd moeten worden uiteengezet dat (a) het strafbare feit aannemelijk en (b) het vermoeden jegens de vermoedelijke dader ernstig is.
- R.o. 2.19.4. **De rechter beoordeelt:**
 - niet of op basis van de voorliggende feiten en omstandigheden aannemelijk is dat de gestelde strafbare feiten zijn gepleegd; maar
 - of de door het LBB uitgebrachte adviezen – gezien de beroepsgronden – naar wijze van totstandkoming of motivering zodanige gebreken vertonen dat de burgemeester daar in zijn besluitvorming niet op mocht afgaan.
- R.o. 2.27.2.1. Het is aannemelijk dat Cor van Hout betrokken is geweest bij gewapende overvallen en daar grote geldbedragen heeft verkregen. Dat zijn vervolging op niet-inhoudelijke gronden is **geseponeerd**, doet daar niet aan af.
- R.o. 2.27.2.5. Het bestaan van een **zakelijk samenwerkingsverband** met (indirecte) pandeigenaren is aannemelijk. Er is sprake van een variabele huursom (van 70% van de opbrengst) en vergaande controlebevoegdheden. Dat deze huur- en exploitatieovereenkomsten in de onderhavige branche niet ongebruikelijk zijn, laat onverlet dat daaruit een nauwe zakelijke relatie (en daarmee het zaksam) voortvloeit.

⁵ 12-11-2009

Achterdam 1 –ECLI:NL:RBALK:2009:BK2970.

Geselecteerde overwegingen

2.16 De burgemeester betoogt voorts dat de rechtbank uit rechtsoverweging 2.3.1 van de hiervoor onder 2.8.1 genoemde uitspraak van de Afdeling van 8 juli 2009 ten onrechte heeft afgeleid dat hij een onjuiste maatstaf heeft gehanteerd voor zover hij zich op het standpunt heeft gesteld dat ook vermoedelijk gepleegde strafbare feiten betrokken kunnen worden bij de beoordeling van het bestaan van ernstig gevaar in de zin van artikel 3, eerste lid, van de Wet Bibob. Hij voert daartoe aan dat de Afdeling met de overweging dat aannemelijk dient te zijn dat de gestelde strafbare feiten zijn gepleegd, niets anders heeft bedoeld dan dat redelijkerwijs moet kunnen worden vermoed dat deze feiten zijn gepleegd. Volgens de burgemeester heeft “vermoeden” taalkundig dezelfde betekenis als “aannemelijk achten”. De burgemeester wijst er bovendien op dat de Afdeling in de uitspraak van 30 september 2009 in zaak nr. 200900735/1/H3 heeft overwogen dat de appellante in die zaak ten behoeve van de toepassing van artikel 3 van de Wet Bibob in verband kon worden gebracht met strafbare feiten die, al dan niet vermoedelijk, waren gepleegd door een persoon tot wie zij in een zakelijk samenwerkingsverband stond.

2.16.1 In rechtsoverweging 2.3.1 van de uitspraak van 8 juli 2009 heeft de Afdeling het volgende overwogen: “[Appellante sub 1] betoogt terecht dat uit de tekst van artikel 3, derde lid, aanhef en onder a, van de Wet Bibob volgt dat het daarin genoemde vermoeden betrokken is op het in relatie staan tot strafbare feiten en niet op die strafbare feiten. Echter, niet is vereist dat het is gekomen tot een onherroepelijke veroordeling van de dader van die strafbare feiten. Het kan derhalve gaan om strafbare feiten waarvan niet in rechte is vastgesteld dat en door wie zij zijn gepleegd. Wel dient het aannemelijk te zijn dat de feiten zijn gepleegd. Derhalve ziet het begrip “vermoeden” uit artikel 3, derde lid, aanhef en onder a, van de Wet BIBOB op het in relatie staan tot strafbare feiten en geldt ten aanzien van strafbare feiten dat aannemelijk moet zijn dat deze zijn gepleegd, willen die feiten betrokken worden in de beoordeling.(...)”

2.16.2 De overweging dat het in artikel 3 van de Wet Bibob genoemde begrip “vermoeden” betrokken is op het in relatie staan tot strafbare feiten en niet op die strafbare feiten, en de daarna volgende overweging dat ten aanzien van strafbare feiten geldt dat aannemelijk moet zijn dat deze zijn gepleegd, impliceren dat de begrippen “vermoeden” en “aannemelijk” verschillende maatstaven inhouden en, anders dan de burgemeester betoogt, niet dezelfde betekenis hebben. Indien aannemelijk is dat een strafbaar feit heeft plaatsgevonden, betekent dit dat het zozeer waarschijnlijk is dat dit feit heeft plaatsgevonden, dat dit daarom als vaststaand behoort te worden aangenomen. Dit is bijvoorbeeld het geval indien een geparkeerde auto wordt aangetroffen met daarin een partij harddrugs, ook al is er vooralsnog geen spoor van een dader. Een vermoeden dat een feit heeft plaatsgevonden, houdt daarentegen slechts een veronderstelling in, waarvan de houdbaarheid nader bewijs vergt. Dat een feit redelijkerwijs kan worden vermoed te hebben plaatsgevonden, houdt in dat voor dit vermoeden een begin van bewijs aanwezig is en dat het vermoeden aldus een objectieve grondslag heeft.

De door de burgemeester aangehaalde uitspraak van 30 september 2009 doet aan het voorgaande niet af. Dat de Afdeling daarin heeft overwogen dat de appellante in die zaak in verband kon worden gebracht met strafbare feiten die vermoedelijk waren gepleegd door een persoon tot wie zij in een zakelijk samenwerkingsverband stond, liet onverlet dat dit verband voor de toepassing van artikel 3 van de Wet Bibob slechts relevant kon worden geacht voor zover het gepleegd zijn van de vermoede strafbare feiten aannemelijk was gemaakt.

De rechtbank heeft dan ook terecht overwogen dat de burgemeester een onjuiste maatstaf heeft gehanteerd voor zover hij zich op het standpunt heeft gesteld dat ook vermoedelijk gepleegde strafbare feiten betrokken kunnen worden bij de beoordeling van het bestaan van ernstig gevaar in de zin van artikel 3, eerste lid, van de Wet Bibob. Het betoog faalt. [...]

2.17.1 In artikel 9, eerste lid, van de Wet Bibob is bepaald dat het Bureau tot taak heeft aan bestuursorganen, voor zover deze bij of krachtens de wet de bevoegdheid hebben gekregen het Bureau daartoe te verzoeken, desgevraagd advies uit te brengen over de mate van gevaar, bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de Wet Bibob.

Zoals de burgemeester terecht betoogt, wijst het woord “desgevraagd” erop dat een bestuursorgaan niet verplicht is om het Bureau om advies te vragen, maar dat het daarvoor kan kiezen indien het artikel 3 van de Wet Bibob overweegt toe te passen. Dat een bestuursorgaan niet verplicht is om het Bureau om advies te vragen, kan tevens worden afgeleid uit de artikelen 36 tot en met 41 van de Wet Bibob. Daarbij is in verschillende wetten de mogelijkheid gecreëerd om het geven van een aangevraagde beschikking te weigeren of om een gegeven beschikking in te trekken in het geval en onder de voorwaarden, bedoeld in artikel 3 van de Wet Bibob. Het ontbreken van bedoelde verplichting kan ook worden afgeleid uit de artikelen 5 tot en met 7 van de Wet Bibob, waarbij een soortgelijke mogelijkheid is gecreëerd ten aanzien van, onderscheidenlijk, aanbestedingen, subsidies en gemeentelijke vergunningen of ontheffingen. In deze artikelen is steeds bepaald dat, voordat aan artikel 3 van de Wet Bibob toepassing wordt gegeven, het Bureau om een advies als bedoeld in artikel 9 van die wet kan worden gevraagd. Niet is bepaald dat het Bureau in die gevallen om advies wordt gevraagd of moet worden gevraagd.

Zoals ook de rechtbank heeft overwogen, zijn bestuursorganen in het algemeen onvoldoende toegerust om onderzoek te doen naar het bestaan van ernstig gevaar in de zin van artikel 3, eerste lid, van de Wet Bibob, aangezien zij geen toegang hebben tot de justitiële en fiscale registers en andere gesloten bronnen waartoe het Bureau toegang heeft. Deze omstandigheid brengt met zich dat het in veel gevallen in de rede zal liggen dat een bestuursorgaan het Bureau om advies vraagt indien het bestuursorgaan het bestaan van ernstig gevaar in de zin van artikel 3, eerste lid, van de Wet Bibob vermoedt. Uit de duidelijke tekst van de hiervoor besproken bepalingen van de Wet Bibob volgt echter dat het bestuursorgaan daartoe niet verplicht is. Dit biedt ruimte voor een bestuursorgaan om te volstaan met een eigen onderzoek, bijvoorbeeld in het geval waarin reeds voldoende duidelijk is dat de aanvrager of houder van een beschikking in relatie staat tot relevante strafbare feiten. Gegeven die ruimte, laten de bepalingen evenzeer toe dat een bestuursorgaan een andere adviseur dan het Bureau inschakelt teneinde bepaalde onderdelen van het voor de toepassing van de Wet Bibob relevante feitencomplex te onderzoeken indien het voor dat onderzoek niet noodzakelijk is om gesloten bronnen te raadplegen.

Gezien het voorgaande, heeft de rechtbank ten onrechte overwogen dat een bestuursorgaan geen zelfstandig onderzoek mag doen naar de voor toepassing van artikel 3 van de Wet Bibob relevante feiten en het onderzoek naar deze feiten en de kwalificatie daarvan evenmin zelfstandig mag laten verrichten door andere adviseurs dan het Bureau. Hieruit volgt dat de rechtbank evenzeer ten onrechte heeft overwogen dat de burgemeester de rapporten van HIG niet aan zijn oordeel ten grondslag mocht leggen. Het betoog slaagt. [...]

2.18.1 In artikel 12, eerste lid, van de Wet Bibob is bepaald dat het Bureau persoonsgegevens uitsluitend verzamelt en analyseert met het oog op het uitbrengen van een door een bestuursorgaan of aanbestedende dienst verzocht advies, als bedoeld in artikel 9, eerste lid, van die wet. Een aanvullend advies dat naar aanleiding van de betwisting van een advies van het Bureau wordt gevraagd, is een advies over de mate van gevaar, bedoeld in artikel 3, eerste lid, en derhalve een advies in de zin van artikel 9, eerste lid, van de Wet Bibob. Gelet hierop, mag het Bureau ingevolge artikel 12, eerste lid, van de Wet Bibob met het oog op het uitbrengen van een aanvullend advies wederom persoonsgegevens verzamelen en analyseren. De tekst van deze bepaling sluit niet uit dat daarbij ook nieuwe persoonsgegevens worden betrokken. Voorts biedt de toelichting bij artikel 12, eerste lid, van de Wet Bibob geen grond voor een ander oordeel. Uit die toelichting (Kamerstukken II 1999/00, 26 883, nr. 3, blz. 68) volgt dat deze bepaling ertoe strekt dat het Bureau niet in het algemeen, los van een ter advisering voorgelegde zaak, gegevens over crimineel misbruik van vergunningen mag verzamelen en analyseren, aangezien het geen opsporingstaak heeft. Een dergelijk algemeen onderzoek is niet aan de orde indien persoonsgegevens worden verzameld en geanalyseerd uitsluitend met het oog op het uitbrengen van een aanvullend advies waar een bestuursorgaan in een bepaalde zaak om heeft verzocht.[...]

2.19.2 Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen (uitspraak van 18 juli 2007 in zaak nr. 200606025/1, mag een bestuursorgaan, gelet op de expertise van het Bureau, in beginsel van het advies van het Bureau uitgaan. Dit neemt niet weg dat een bestuursorgaan zich ervan moet vergewissen dat het advies en het daartoe ingestelde onderzoek naar de feiten op zorgvuldige wijze tot stand gekomen zijn en dat de feiten de conclusies kunnen dragen. Dat is bijvoorbeeld niet het geval indien de feiten voor de conclusies te weinig of te weinig directe aanwijzingen bieden of omdat ze in verschillende richtingen wijzen, onderling tegenstrijdig zijn of niet stroken met hetgeen overigens bekend is.

De burgemeester kan niet worden gevolgd in zijn betoog dat de fase waarin het strafrechtelijke onderzoek naar de gestelde strafbare feiten verkeert, niet van betekenis is voor de zwaarte van de op het bestuursorgaan rustende vergewisplicht. Indien een persoon door de strafrechter voor het plegen van een strafbaar feit is veroordeeld, zal dat enkele feit in het algemeen reeds de conclusie kunnen dragen dat aannemelijk is dat dat strafbare feit door die persoon is begaan. Indien evenwel het opsporingsonderzoek naar een strafbaar feit nog niet is afgerond, zal, bij gebreke van een oordeel van de strafrechter, in het advies van het Bureau geconcretiseerd moeten worden uiteengezet dat aannemelijk is dat een strafbaar feit is gepleegd en dat de tegen de vermoedelijke dader of daders bestaande verdenking zo ernstig is dat aannemelijk is dat deze het strafbare feit heeft, dan wel hebben begaan. In zoverre rust op het bestuursorgaan een zwaardere last om zich ervan te vergewissen dat de desbetreffende feiten de conclusie van het advies kunnen dragen.

2.19.3 Voorts voert de burgemeester in dit verband aan dat het, met inachtneming van voormelde vergewisplicht, ook bij gebreke van een afgerond opsporingsonderzoek of daaruit voortvloeiende veroordelingen, aan het bestuursorgaan is om op basis van de voorliggende feiten en omstandigheden te beoordelen of aannemelijk is dat gestelde strafbare feiten zijn gepleegd. De daartoe op basis van het advies van het Bureau te verrichten weging en interpretatie van de feiten en omstandigheden moeten door de rechter terughoudend worden getoetst, aldus de burgemeester.

2.19.4 Uitgaande van hetgeen hiervoor is overwogen omtrent de reikwijdte en de zwaarte van de vergewisplicht van het bestuursorgaan, in het bijzonder in de gevallen waarin niet kan worden aangesloten op de resultaten van een afgerond opsporingsonderzoek, stond voor de rechtbank ter beoordeling of, in het licht van de aangevoerde beroepsgronden, de door het Bureau uitgebrachte adviezen naar wijze van totstandkoming of motivering zodanige gebreken vertonen dat de burgemeester daar in zijn besluitvorming niet op mocht afgaan. Derhalve heeft de rechtbank ten onrechte overwogen dat zij zelf op basis van de voorliggende feiten en omstandigheden moet beoordelen of aannemelijk is dat de gestelde strafbare feiten zijn gepleegd. In zoverre slaagt het betoog.[...]

2.27.2.1 [...] Naar het oordeel van de Afdeling mocht de burgemeester op grond van deze feiten en omstandigheden, in onderlinge samenhang bezien, aannemelijk achten dat Van Hout substantieel heeft gedeeld in de opbrengst van de genoemde overvallen. Dat het Openbaar Ministerie, zoals in de aangehaalde processen-verbaal is vermeld, na in 1987 mede in verband met de overvallen de aanhouding van Van Hout te hebben bevolen, in 1991 op andere dan inhoudelijke gronden heeft afgezien van verdere vervolging, doet daar niet aan af.[...]

2.27.2.5 Naar het oordeel van de Afdeling mocht de burgemeester op grond van het advies van 29 april 2010 aannemelijk achten dat [N.] in een zakelijk samenwerkingsverband staat tot [Van E.], [R. G.], [H.], [L.], [Van S.] en [T.] en aldus, gelet op artikel 3, vierde lid, aanhef en onder c, van de Wet Bibob, in relatie staat tot de hiervoor besproken strafbare feiten, te weten heling en witwassen.

Daartoe wordt overwogen dat, zoals in het advies aan de hand van de door [N.] overgelegde overeenkomsten is uiteengezet, een nauwe zakelijke relatie bestaat tussen enerzijds [N.] en anderzijds [Van E.], [L.], [Van S.] en de aan [R. G.] toebehorende rechtspersonen die prostitutiepanden aan de Achterdam in eigendom hebben. Zo heeft [N.] met Cesar en [L.] exploitatieovereenkomsten gesloten met betrekking tot aan deze rechtspersonen toebehorend “onroerend goed op de Achterdam”, waarmee kennelijk wordt bedoeld op de panden Achterdam nummers 31, 33, 35, 37 en 39, onderscheidenlijk het pand Achterdam nummer 10. Volgens deze overeenkomsten exploiteert [N.] deze panden en ontvangt zij daarvoor als vergoeding 30% van de totale exploitatieopbrengst. Met [Van E.] en [L.] en met [Van S.] heeft [N.] huurovereenkomsten gesloten met betrekking tot de panden Achterdam nummers 20, 22, 24 en 26, onderscheidenlijk de panden Achterdam nummers 2 en 6. Deze huurovereenkomsten hebben inhoudelijk dezelfde strekking als evengenoemde exploitatieovereenkomsten, aangezien in deze huurovereenkomsten is bepaald dat [N.] aan de verhuursters als huur dient te betalen 70% van de door haar met het gehuurde te realiseren inkomsten. Zoals in het advies is opgemerkt, hebben de eigenaren van de betrokken panden als gevolg van de in de exploitatie- en huurovereenkomsten overeengekomen variabele huursom een direct belang bij een lonende exploitatie van de seksinrichtingen in deze panden door [N.]. Wat [Van E.], [L.] en [Van S.] betreft, komt daarbij dat ingevolge de door hen met [N.] gesloten huurovereenkomsten zij vergaande controlebevoegdheden ten opzichte van [N.] hebben, aangezien in deze overeenkomsten is bepaald dat [N.] op hun verzoek steeds alle gewenste informatie, waaronder eventuele administratieve bescheiden, zal geven. Dat exploitatie- en huurovereenkomsten zoals hier aan de orde in de onderhavige branche niet ongebruikelijk zijn, zoals [N.], [Van E.] en [L.] en Cesar en anderen betogen, laat onverlet dat daaruit een nauwe zakelijke relatie tussen [N.] en de verhuurders van de betrokken panden voortvloeit.[...]

18-01-2012

Coffeeshop in Enschede –ECLI:NL:RVS:2012:BV1193

Achtergrond

De burgemeester van Enschede heeft de aangevraagde *exploitatievergunning voor een coffeeshop* in zijn stad geweigerd en de bestaande vergunning ingetrokken.

Relevantie

Deze uitspraak van de Afdeling bevat meerdere relevante punten voor de Bibob-praktijk. Van belang is met name de overweging dat het Bureau een “**concretiseringslast**” heeft als er geen veroordeling is. Dit houdt in dat dan in een advies concreet onderbouwd moet worden waarom er een ernstig vermoeden jegens een bepaald (rechts)persoon bestaat. Verder beoordeelt de Afdeling toepassing van de Wet Bibob **ex tunc**. Bestuursorganen kunnen bij hun besluitvorming geen rekening houden met omstandigheden die dateren van na die besluitvorming. Dit betreft ook vrijspraken en schikkingen met de Belastingdienst van na het bestreden besluit.

Geselecteerde overwegingen

2.8.2 Ter zitting heeft [appellant] terecht onder verwijzing naar rechtsoverweging 2.19.2 van de uitspraak van de Afdeling van 20 juli 2011 in zaak nr. 200909931/1/H3 betoogd dat bij gebreke van een oordeel van de strafrechter in het advies van het Bureau geconcretiseerd moeten worden uiteengezet dat aannemelijk is dat een strafbaar feit is gepleegd en dat de tegen de vermoedelijke dader of daders bestaande verdenking zo ernstig is dat aannemelijk is dat deze het strafbare feit heeft, dan wel hebben begaan. Het advies van 18 oktober 2007 voldoet hier echter aan en de Afdeling is met de rechtbank van oordeel dat [appellant] met zijn zienswijze en de gronden van bezwaar niet een zodanige twijfel heeft gezaaid over de juistheid van de conclusie van dat advies dat de burgemeester om die reden niet, dan wel niet zonder een nader advies te vragen aan het Bureau, daarop mocht afgaan. Voor het oordeel dat de vrijspraken van [appellant] van aan hem ten laste gelegde feiten met betrekking tot overtredingen van de Opiumwet, daartoe een grondslag bieden, ziet de Afdeling geen grond. De rechtbank heeft met juistheid overwogen dat de burgemeester hiermee bij het nemen van het bestreden besluit geen rekening heeft kunnen houden, omdat de vrijspraken dateren van na het bestreden besluit.

[...] Ten tijde van het nemen van het bestreden besluit was bekend dat [appellant] werd vervolgd voor overtredingen van de Opiumwet en de Wwm en, bij voldoening aan evenbedoelde, in de uitspraak van 20 juli 2011 omschreven concretiseringslast, is een veroordeling van de strafrechter niet vereist voor een redelijk vermoeden als bedoeld in artikel 3, derde lid, onder a, van de Wet Bibob. Dat [appellant] ten tijde van het nemen van het besluit van 24 april 2008 niet was veroordeeld voor het voeren van grootschalige handel in softdrugs vanuit [coffeeshop] en het op of omstreeks 7 juni 2007 voorhanden hebben van een vuurwapen met de daarbij behorende munitie en hij inmiddels is vrijgesproken voor de overtredingen van de Opiumwet wegens onvoldoende wettig en overtuigend bewijs, is op zichzelf dan ook geen grond voor het oordeel dat de burgemeester vermoedens daartoe zoals opgenomen in het advies niet aan de besluiten ten grondslag mocht leggen, dan wel dat bij hem ten tijde van het nemen van het besluit van 24 april 2008 aanleiding had moeten bestaan daaraan te twijfelen, temeer nu [appellant] eerder is veroordeeld wegens overtredingen van de Opiumwet en de Wwm.

Daarbij geldt dat in eerste aanleg door de rechtbank Almelo op 18 juli 2008 bewezen is verklaard dat [appellant] zich samen met anderen heeft schuldig gemaakt aan het verkopen en aanwezig hebben van grote hoeveelheden softdrugs. Vaststaat dat op 7 juni 2007 in [coffeeshop] 1433 g softdrugs is aangetroffen, zijnde een hoeveelheid die buiten de grenzen van het gedoogbeleid valt. De Afdeling volgt [appellant] niet in zijn betoog dat het bij de verkoop van softdrugs in een coffeeshop onvermijdelijk is om dergelijke strafbare feiten te plegen. Voorts is [appellant] weliswaar niet vervolgd voor witwassen en belastingfraude doch aan hem zijn wel boetesbeschikkingen en navorderingsaanslagen opgelegd. Dit maakt aannemelijk dat [appellant] in aanzienlijke mate inkomsten tegenover de Belastingdienst heeft verzwegen en dat hij ook meer omzet ter zake van de verkoop van softdrugs in [coffeeshop] heeft gerealiseerd dan hij aan de burgemeester heeft verantwoord in het kader van het Damoclesbeleid voor coffeeshops. De regeling die de Belastingdienst inmiddels met [appellant] heeft getroffen, waarbij de boetesbeschikkingen zijn ingetrokken en de navorderingsaanslagen aanzienlijk zijn verminderd, tot een bedrag van € 300.000,00, is eveneens een omstandigheid die dateert van na de bestuurlijke besluitvorming, zodat de burgemeester ook in zoverre terecht heeft gesteld dat hij hiermee bij het nemen van het bij de rechtbank bestreden besluit geen rekening heeft kunnen houden. Bovendien toont deze regeling niet aan dat [appellant]

in de betrokken periode geen inkomsten voor de Belastingdienst heeft verzwegen. De burgemeester heeft onweersproken gesteld dat hij de vermeende aanwezigheid van de harddrugstester bij zijn besluitvorming buiten beschouwing heeft gelaten en niet aan het besluit van 24 april 2008 ten grondslag heeft gelegd, zodat hetgeen [appellant] dienaangaande heeft aangevoerd geen bespreking behoeft. De enkele stelling van [appellant] dat het vuurwapenbezit waarvan hij op 2 april 2010 niet is vrijgesproken, was gelegen in de privésfeer en door zelfverdediging was ingegeven, kan, wat daar verder ook van zij, evenmin leiden tot het door [appellant] daarmee beoogde doel. De Afdeling ziet in hetgeen [appellant] heeft aangevoerd geen grond voor het oordeel dat de rechtbank er ten onrechte aan is voorbijgegaan dat de burgemeester in strijd met de artikelen 3:2 en 3:9 van de Awb heeft nagelaten zich er van te vergewissen of het advies en het daartoe ingestelde onderzoek naar de feiten op zorgvuldige wijze tot stand zijn gekomen en dat de feiten de conclusies kunnen dragen.

20-03-2012 Bingöl 2 – EHRM 18450-07

Achtergrond

De burgemeester van Den Haag heeft de *exploitatievergunning voor een recreatie-inrichting* (een partycentrum) geweigerd. Aanleiding hiervoor was onder andere de (vermoedelijke) betrokkenheid van de betrokkene (Murat Bingöl⁶) bij het tewerkstellen en huisvesten van vreemdelingen. De weigering heeft standgehouden bij de Afdeling, de hoogste nationale rechter.⁷ Deze uitspraak is de eerste uitspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) over de Wet Bibob.

Relevantie

De uitspraak zelf is weinig informatief, maar vooral belangrijk om dat niet geoordeeld wordt dat toepassing van de Wet Bibob in strijd met het EVRM is.

Geselecteerde overwegingen

34 The Court notes that unlike in a number of other cases concerning Article 6 § 2 brought against the same respondent Party, the applicant in the present case does not complain of the wording of a judicial or other decision reflecting a finding of guilt on his part after a prosecution that did not result in a conviction (*Masson and Van Zon v. the Netherlands*, 28 September 1995, Series A no. 327-A; *Leutscher v. the Netherlands*, 26 March 1996, *Reports of Judgments and Decisions* 1996-II; *Baars v. the Netherlands*, no. 44320/98, 28 October 2003; *Del Latte v. the Netherlands*, no. 44760/98, 9 November 2004; *Geerings v. the Netherlands*, no. 30810/03, 1 March 2007; and *Bok v. the Netherlands*, no. 45482/06, 18 January 2011). Rather, the applicant complains that the refusal of the operating licence in and of itself violates Article 6 § 2 in that it takes his criminal antecedents into account.

35 The Court and Commission have taken the view that, for purposes of conviction and sentencing, Article 6 does not prevent domestic courts from having regard to an existing criminal record (see, for example, *X v. Denmark*, no. 2518/65, Commission decision of 14 December 1965; *Albert and Le Compte v. Belgium*, 10 February 1983, § 40, Series A no. 58; *Meerbrey v. Germany*, no. 37998/97, Commission decision of 12 January 1998; and *Ž. v. Latvia* (dec.), no. 14755/03, 26 January 2006). It cannot see any reason of principle why Article 6 § 2 should prevent competent authority from doing so in considering whether a person meets standards of probity required for a particular purpose.

36 Furthermore, in its above-mentioned *McParland* decision, the Court was invited to consider under the criminal head of Article 6 complaints of an applicant to whom a road service license had been refused on the ground that, in view of his criminal record, he was not considered to be of “good repute” within the meaning of the applicable legislation. The Court observed that the impugned proceedings had taken the form of a licensing procedure. At no stage had they involved the determination of a criminal charge within the meaning of Article 6 § 1 of the Convention. This conclusion was not affected by the fact that the applicant’s request for the licence there in issue had foundered on the basis of his previous criminal convictions.

37 In the present case also, the applicant was refused an operating licence on the ground that, in view of his criminal antecedents, he was deemed unfit to carry on his intended business. Identical reasons therefore apply.

38 It follows that the applicant’s complaint under Article 6 § 2 is incompatible *ratione materiae* with the provisions of the Convention within the meaning of Article 35 § 3 (a) and must be rejected in accordance with Article 35 § 4.

⁶ De naam van betrokkene wordt genoemd in de gepubliceerde uitspraak.

⁷ 22-11-2006 Bingöl 1 –ECLI:NL:RVS:2006:AZ2786.

09-12-2012

La Vie en Proost & Rose –ECLI:NL:RVS:2012:BW5294

Achtergrond

De burgemeester van Amsterdam heeft de *drank- en horecaverunning en de exploitatievergunningen voor een horecabedrijf en een seksinrichting* van La Vie en Proost B.V. en La Vie en Rose B.V. geweigerd. Dit betreft een van de vele Bibob-dossiers over de Amsterdamse wallen.

Relevantie

De Afdeling maakt om te beginnen duidelijk dat onder '**feiten en omstandigheden** die erop wijzen of redelijkerwijs doen vermoeden' niet alleen veroordelingen, transacties en opsporings- en vervolgingsacties begrepen worden. De tekst van de memorie waarin deze aanwijzingen genoemd worden, betreft geen limitatieve opsomming. Ook ander bewijs is mogelijk. Dat laat evenwel onverlet dat niet aan alle gegevens evenveel gewicht toegekend kan worden.

Verder accepteert de Afdeling het gebruik van **schakelbewijs** (uit een voorgaande periode) ter ondersteuning van criminele inlichtingen (uit een latere periode).

Tot slot past de Afdeling Europese jurisprudentie over de onschuldpresumptie toe in een Bibob-procedure. Als er sprake is van een onherroepelijke **vrijspraak** of ontslag van rechtsvervolging, dan mag van de aannemelijkheid van de desbetreffende strafbare feiten niet worden uitgegaan. Het uiten van twijfel over iemands onschuld met betrekking tot feiten waarvan deze onherroepelijk is vrijgesproken, is in strijd met de onschuldpresumptie.

Geselecteerde overwegingen

2.5.1 De tekst van artikel 3, tweede lid, aanhef en onder a, van de Wet Bibob noch de tekst van andere bepalingen van de Wet Bibob geven aanleiding voor het oordeel dat feiten en omstandigheden die erop wijzen of redelijkerwijs doen vermoeden dat de betrokkene in relatie staat tot strafbare feiten als bedoeld in het eerste lid, aanhef en onder a, slechts kunnen bestaan uit veroordelingen, transacties en opsporings- en vervolgingsacties. In het gedeelte van de memorie van toelichting bij de Wet Bibob waarnaar La Vie en Proost en La Vie en Rose verwijzen (Kamerstukken II 1999/00, 26 883, nr. 3, blz. 62), is over artikel 3, tweede lid, aanhef en onder a, van de Wet Bibob onder meer vermeld:

“Door de zinsnede «feiten en omstandigheden» wordt aangegeven dat er concrete indicaties dienen te zijn gevonden voor betrokkenheid bij strafbare feiten als bedoeld in onderdeel a van het eerste lid. Deze feiten en omstandigheden kunnen blijken uit justitiële en politieke gegevens, zoals al dan niet onherroepelijke veroordelingen van de in het onderhavige artikel bedoelde natuurlijke personen en rechtspersonen, door hen aangegane transacties en de hen betreffende opsporings- en vervolgingsacties.”

Het gebruik van het woord “zoals” wijst er reeds op dat niet is beoogd een limitatieve opsomming te geven van gegevens waaruit feiten en omstandigheden als bedoeld in artikel 3, tweede lid, aanhef en onder a, van de Wet Bibob kunnen blijken. Derhalve heeft de rechtbank terecht overwogen dat de overwegingen van een arrest van het gerechtshof Amsterdam, een schriftelijke waarschuwing van het Openbaar Ministerie en CIE-informatie in beginsel bij de besluitvorming mochten worden betrokken. Het voorgaande laat evenwel onverlet dat niet aan alle gegevens evenveel gewicht kan worden toegekend.[...]

2.5.4 [...] Zoals in het besluit op bezwaar is weergegeven, is in het advies van 16 maart 2006 vermeld dat er CIE-informatie is die inhoudt dat [belanghebbende B] en [belanghebbende A] zich bezighouden met drugshandel. Met betrekking tot [belanghebbende B] wordt gesproken van meldingen die zien op maart 1996 en de periode van 1999 tot augustus 2005. Met betrekking tot [belanghebbende A] wordt gesproken van meldingen die zien op de periode van november 2005 tot januari 2006. Verder is in het besluit op bezwaar weergegeven dat in het advies van 30 juli 2008 is vermeld dat de Criminele Inlichtingeneenheid van de politie Amsterdam-Amstelland vanaf 1999 tot mei 2006 via meer dan één informant heeft vernomen dat [belanghebbende B] in verband kan worden gebracht met drugshandel. Voorts is in dat besluit weergegeven dat in hetzelfde advies is vermeld dat [belanghebbende B] volgens CIE-informatie in verband wordt gebracht met een bomaanslag in Utrecht, die verband zou houden met ruzie over drugshandel. Aangezien over de betrouwbaarheid van de CIE-informatie geen oordeel kan worden gegeven en de vermeldingen betrekkelijk algemeen zijn geformuleerd, kan deze informatie niet zelfstandig dragend zijn voor de conclusie dat [belanghebbende B] en [belanghebbende A] betrokken waren bij de handel in verdovende middelen. Dit laat evenwel onverlet dat aan deze informatie enig gewicht niet kan worden ontzegd, nu deze niet in een andere richting wijst dan de overige in de besluitvorming betrokken feiten en omstandigheden. Voorts bestaat de informatie uit verscheidene vermeldingen die berichten van verscheidene informanten betreffen. Daarnaast volgt uit een vergelijking van de twee adviezen van het Bureau dat over [belanghebbende B] na het advies van 16 maart 2006 nieuwe meldingen zijn ingekomen die zien op vergelijkbare feiten en omstandigheden als die reeds volgen uit CIE-informatie die is opgenomen in het advies van 16 maart 2006. Dat La Vie en Proost en La Vie en Rose een deel van de CIE-informatie als puur speculatief beschouwen, geeft geen grond voor een ander oordeel over die informatie.

2.5.5 Gelet op hetgeen onder 2.5.3 en 2.5.4 is overwogen, is de Afdeling van oordeel dat de rechtbank terecht heeft overwogen dat de burgemeester en het dagelijks bestuur zich op grond van veroordelingen van [belanghebbende B] en [belanghebbende A], een schriftelijke waarschuwing van het Openbaar Ministerie, CIE-informatie en de overwegingen van het arrest van de meervoudige belastingkamer van het gerechtshof 's-Gravenhage op het standpunt mochten stellen dat aannemelijk is dat [belanghebbende B] en [belanghebbende A] zowel in de jaren negentig als daarna strafbare feiten hebben gepleegd die betrekking hebben op de handel in verdovende middelen.

2.6.1 In het arrest van 27 september 2011, Hrdalo tegen Kroatië, nr. 23272/07 (www.echr.coe.int), heeft het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (hierna: het EHRM) overwogen dat de reikwijdte van artikel 6, tweede lid, van het EVRM zich kan uitbreiden tot een bestuursrechtelijke procedure, indien er een zodanige band bestaat tussen die procedure en een parallel daarmee plaats hebbende strafrechtelijke procedure dat de bestuursrechtelijke procedure in feite leidt tot een vaststelling omtrent de schuld van betrokkenen, terwijl die niet onherroepelijk in de strafrechtelijke procedure is komen vast te staan.

Evenals in Hrdalo naar het oordeel van het EHRM het geval was, vindt in de thans voorliggende zaak echter met de besluiten van de burgemeester en het dagelijks bestuur geen vaststelling van schuld plaats en wordt van die schuld ook niet uitgegaan. Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen (uitspraken van 8 juli 2009 in zaak nr. 200808942/1/H3 en 20 juli 2011 in zaak nr. 20090931/1/H3), is de toepassing van artikel 3, eerste lid, van de Wet Bibob niet gericht op het bestraffen van personen, maar op het voorkomen dat het plegen van strafbare feiten door de overheid wordt gefaciliteerd. Bestuursorganen onderzoeken zelf op basis van de op dat moment bekende gegevens, aangedragen door het Bureau, of sprake is van ernstig gevaar in de zin van artikel 3, eerste lid, van de Wet Bibob. Voor zover bij de vaststelling van ernstig gevaar strafbare feiten in de besluitvorming worden betrokken, is niet vereist dat betrokkenen ter zake van die strafbare feiten zijn veroordeeld, maar is slechts vereist dat voldoende aannemelijk is dat betrokkenen die strafbare feiten hebben gepleegd. Daarbij mogen ook "criminal antecedents" van betrokkenen en hun "existing criminal record" worden betrokken (EHRM, Murat Bingöl tegen Nederland, beslissing van 20 maart 2012, nr. 18450/07; www.echr.coe.int). Is op het moment van het nemen van het besluit sprake van een onherroepelijke vrijspraak of ontslag van rechtsvervolgning in de strafrechtelijke procedure ten aanzien van de in het advies genoemde feiten, dan mag van voldoende aannemelijkheid van deze feiten niet worden uitgegaan. In het arrest van 21 maart 2000, Asan Rushiti tegen Oostenrijk, nr. 28389/95 (www.echr.coe.int) heeft het EHRM overwogen dat het uiten van twijfel over iemands onschuld met betrekking tot feiten waarvan deze onherroepelijk is vrijgesproken, in strijd is met de onschuldpresumptie. Die situatie doet zich hier, mede gelet op hetgeen onder 2.5.2 is overwogen, naar het oordeel van de Afdeling echter niet voor. [...]

05-07-2013 **Bouwvergunning in Maastricht** –ECLI:NL:RBLIM:2013:4123

Achtergrond

Het college van Maastricht heeft de *bouwvergunning* voor het realiseren van een standplaats en woonwagen geweigerd. Deze weigering houdt geen stand bij de Rechtbank Maastricht.

Relevantie

Deze uitspraak van de Rechtbank Maastricht is van belang voor de beoordeling van het **samenhang-criterium** bij bouwvergunningen. Uit de onderstaande overwegingen zou afgeleid kunnen worden dat ook het (beoogde) **gebruik van het bouwwerk** betrokken mag worden. In 2018 heeft de Afdeling echter een uitspraak gedaan die het tegenovergestelde in lijkt te houden.⁸

Geselecteerde overwegingen

9 Ingevolge artikel 1, eerste lid, onderdeel c, van de Wet Bibob wordt in de Wet Bibob en de daarop rustende bepalingen onder beschikking verstaan een beschikking ter zake van een subsidie, alsmede een beschikking ter zake van een vergunning, toekenning of ontheffing als bedoeld in een aantal limitatief opgesomde bepalingen, waaronder begrepen onderhavige bouwvergunningen. Het Bibob-instrumentarium kan derhalve enkel worden ingezet voor de in dit artikel genoemde vergunningen. De selectie van vergunningen waarop het BIBOB-instrumentarium kan worden toegepast, heeft onder andere plaatsgevonden naar aanleiding van het beeld van de risico's van criminele invloeden van bepaalde sectoren en soorten inrichtingen dat is geschetst in het rapport van de Parlementaire Enquête Opsporingsmethoden (Kamerstuk 1999-2000, 26883, nr. 3, p. 21, Tweede Kamer). Door partijen is niet betwist en de rechtbank stelt vast dat voor de exploitatie van het in de woonwagen gevestigde kledingbedrijf van eiseres geen vergunning nodig is. Voor de exploitatie van de onderneming als zodanig kan het Bibob-instrumentarium derhalve niet (zelfstandig) worden ingezet. [...]

11 De rechtbank overweegt dat een bouwvergunning voor een activiteit met een ander karakter wordt verleend dan die waarvoor een exploitatievergunning wordt verleend. De rechtbank vindt steun voor dat oordeel in een uitspraak van de Afdeling van 3 juni 2009, LJN B16087. Daarin overweegt de Afdeling dat een bouwvergunning wordt verleend voor andere activiteiten dan die waarvoor een exploitatievergunning wordt verleend, en dat strafbare feiten die niet tot weigering van een bouwvergunning hebben geleid met toepassing van artikel 3, eerste lid, aanhef en onder b van de Wet Bibob, wel tot intrekking of weigering van een exploitatievergunning leiden.

Verweerder heeft aan het bestreden besluit ten grondslag gelegd dat er feiten en omstandigheden zijn die erop wijzen of redelijkerwijs doen vermoeden dat eiseres in relatie staat tot strafbare feiten, omdat zij in een zakelijk samenwerkingsverband staat tot [W.S.], ten aanzien van wie vermoedens bestaan dat hij strafbare feiten heeft gepleegd die samenhangen met de activiteiten waarop de aangevraagde bouwvergunning ziet. In dit geval is de aanvraag van de bouwvergunning voor het verplaatsen van de woonwagen geweigerd, omdat een ernstig gevaar zou bestaan dat bij de exploitatie van de in de woonwagen gevestigde kledingzaak strafbare feiten worden gepleegd. Naar het oordeel van de rechtbank liggen de activiteiten verplaatsen van de woonwagen, waarop de bouwvergunning ziet, en het (niet vergunningplichtig) exploiteren van de kledingzaak niet in elkaars verlengde, waardoor niet aan het voor toepassing van het Bibob-instrumentarium geldende samenhangvereiste is voldaan. Als gevolg daarvan kunnen de feiten in de adviezen van het LBB de in die adviezen getrokken conclusie dat er een ernstige mate van gevaar bestaat dat de aangevraagde bouwvergunning mede zal worden gebruikt om strafbare feiten te plegen niet dragen. Verweerder heeft deze adviezen ten onrechte aan het bestreden besluit ten grondslag gelegd en de aanvraag voor een bouwvergunning geweigerd.

⁸ 11-04-2018

Nijmeegse schuur –ECLI:NL:RVS:2018:1207.

12 Bovendien is voor de toepassing van het Bibob-instrumentarium vereist dat er een verband bestaat tussen de aard van de strafbare feiten die in het onderzoek van het Bureau Bibob zijn gebleken en het te nemen besluit. Niet alle strafbare feiten zijn relevant; het gegeven dat is gebleken van een winkeldiefstal is niet direct relevant in het kader van de vraag of aan de betrokkene een milieuvergunning kan worden verleend. Alleen strafbare feiten die relevant zijn voor de activiteiten die kunnen worden ontplooid bij het gebruiken van de vergunning zullen worden verwerkt en in de motivering van het Bibob-advies worden vermeld (Kamerstuk 1999-2000, 26883, nr. 3, p. 21-22, Tweede Kamer).

13 Door partijen is niet betwist dat de door het LBB geconstateerde feiten voornamelijk zijn gepleegd bij de exploitatie van een autohandel. Voorts is door partijen niet betwist dat hetgeen in de bouwvergunning is aangevraagd reeds geruime tijd is gerealiseerd en dat hierbij geen strafbare feiten hebben plaatsgevonden. Tevens heeft de aangevraagde bouwvergunning slechts betrekking op het verplaatsen van een reeds bestaande kledingzaak en houden de gepleegde strafbare feiten daarmee geen verband.

Gelet hierop bieden de in de adviezen van het LBB opgenomen feiten en omstandigheden naar oordeel van de rechtbank onvoldoende aanleiding om te veronderstellen dat de bouwvergunning mede zal worden gebruikt om strafbare feiten te plegen. Verweerder heeft aan het bestreden besluit ten onrechte deze adviezen ten grondslag gelegd.

25-07-2013

Verhuur en Garagebedrijf Beek –ECLI:NL:CBB:2013:94

Achtergrond

Deze uitspraak gaat over de *communautaire (transport)vergunning* van Verhuur en Garagebedrijf Beek B.V. De stichting Nationale en Internationale Wegvervoer Organisatie (NIWO) heeft deze vergunning ingetrokken, omdat de vader respectievelijk echtgenoot van de twee bestuurders vermoedelijk faillissementsfraude en belastingfraude had gepleegd. Uiteindelijk houdt deze intrekking ook stand bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (het College).

Relevantie

Het College geeft om te beginnen de grenzen van het onderzoek door het LBB aan. De opsomming van **gegevensbronnen** in artikel 12, tweede lid, van de Wet Bibob is limitatief. Desondanks mag een brief van een curator gebruikt worden, omdat de informatie uit die brief rechtstreeks te herleiden was tot de (openbare) faillissementsverslagen.

In een andere belangrijke overweging bevestigt het College dat het niet nodig is om de **exacte omvang van crimineel voordeel** vast te stellen om het bestaan van een ernstig gevaar op de A-grond te kunnen motiveren.

Geselecteerde overwegingen

4.1 Het College overweegt dat Bureau Bibob om tot een advies te komen persoonsgegevens verzamelt en analyseert. Artikel 12, tweede lid, van de Wet Bibob geeft een limitatieve opsomming van de daarbij te gebruiken gegevensbronnen, waaronder persoonsgegevens uit openbare registers.

4.2 De Memorie van Toelichting (MvT) (Kamerstukken II, 1999-2000, 26883, nr. 3, p. 25 en p. 68) vermeldt in de toelichting bij artikel 12 dat Bureau Bibob om zijn adviestaak te kunnen vervullen een zo volledig mogelijk beeld van de onderneming van de aanvrager of gegadigde dient te verkrijgen. Daartoe kan Bureau Bibob gegevens vergaren uit alle geëigende open bronnen en uit gesloten bronnen. Onder open bronnen worden volgens de MvT de bronnen verstaan die vrij toegankelijk zijn voor iedere burger of instelling. Het gaat daarbij om zowel openbare registers als private registraties.

4.3 Het College stelt vast dat in het advies van 14 oktober 2011 voor een belangrijk deel fragmenten uit faillissementsverslagen zijn opgenomen. Deze verslagen behoren tot de openbare registers als bedoeld in artikel 12, tweede lid, onder a, van de Wet Bibob, zodat deze gegevens (mede) ten grondslag mogen worden gelegd aan het advies. Voorts heeft Bureau Bibob zijn adviezen (mede) gebaseerd op een brief van de curator van 6 oktober 2011. In die brief heeft de curator op verzoek van Bureau Bibob vragen over de faillissementsverslagen beantwoord. Deze vragen en antwoorden zijn in het advies van 14 oktober 2011 weergegeven. Daarnaast heeft de curator in zijn brief een algemeen beeld ten aanzien van de faillissementen geschetst. Het College is van oordeel dat een brief van een curator niet behoort tot de openbare bronnen op grond waarvan Bureau Bibob persoonsgegevens mag verzamelen. Dat neemt echter niet weg dat van de informatie uit een dergelijke brief wel gebruikt mag worden gemaakt voor zover die informatie te herleiden is tot de openbare bronnen. Het College is van oordeel dat in dit geval aan dit criterium is voldaan: de informatie uit de brief van de curator is rechtstreeks te herleiden tot de (openbare) faillissementsverslagen. Gelet hierop, mocht Bureau Bibob dan ook de brief van de curator betrekken bij zijn advies. [...]

7.4 Hoewel het exacte voordeel niet is vast te stellen, blijkt uit berekeningen van Bureau Bibob dat met de faillissementen, waarbij de volgende vennootschap werd gefinancierd door de schulden niet te betalen, gezien het aantal openstaande vorderingen en de hoogte daarvan, aanzienlijk voordeel is verkregen. Gezien de opgelegde naheffingsaanslagen van € 14.622,- en € 43.164,-, moet aannemelijk worden geacht dat ook met het fiscaalrechtelijke vergrijpen groot financieel voordeel is behaald.

8 Op grond van het vorenstaande komt het College tot de conclusie dat de a-grond van toepassing is. NIWO was dan ook reeds op die grond bevoegd de vergunning in te trekken. Gezien de mate van het gevaar heeft NIWO in redelijkheid van haar bevoegdheid tot intrekken van de vergunning gebruik kunnen maken. [...]

Achtergrond

De burgemeester en wethouders van Mill en Sint Hubert hebben de *exploitatievergunning voor horecabedrijf* Maison Hélène geweigerd. Het Bibob-advies wordt inhoudelijk deels negatief beoordeeld, maar houdt uiteindelijk stand op basis van een zogenaamde eigen bevinding van witwassen.

Relevantie

In deze uitspraak wordt voor het eerst duidelijk beschreven wanneer de **onschuldpresumptie** ook van toepassing is op de Wet Bibob, op zich een niet-punitieve bestuursrechtelijke procedure. Dat is namelijk het geval als de geschilpunten in die procedure voortvloeien uit en samenhangen met een *criminal charge* die (nog) niet heeft geresulteerd in een onherroepelijke vaststelling van schuld. Beschreven wordt dat het in dergelijke gevallen wel is toegestaan om vermoedens te uiten.

Aan het einde wordt ook nog geconcludeerd dat de onschuldpresumptie niet van toepassing is op een zogenaamde **eigen bevinding** van het LBB. ‘Eigen bevindingen’ zijn vermoedens die door het LBB in een advies beschreven zijn, zonder dat ze door de bevoegde opsporings- of handhavingsinstanties geuit zijn.

Geselecteerde overwegingen

3 [appellante] betoogt dat de rechtbank heeft miskend dat het college de onschuldpresumptie, als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van het EVRM, heeft geschonden en dat de rechtbank de onschuldpresumptie eveneens heeft geschonden. Uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (hierna: EHRM) volgt dat een verband kan bestaan tussen de strafrechtelijke procedure en een bestuursrechtelijke procedure, welk verband kan worden gelegd door taalgebruik en de motivering van de beslissing van een bestuursorgaan of rechterlijke uitspraak, niet zijnde een strafrechtelijke uitspraak. [appellante] wijst hierbij op onder meer het arrest van het EHRM van 27 september 2011 in de zaak Hrdalo tegen Kroatië, nr. 23272/07 (www.echr.co.int). [appellante] was ten tijde van het in beroep bestreden besluit door het Openbaar Ministerie gedagvaard op grond van dezelfde feiten en omstandigheden die ten grondslag lagen aan dat besluit. Zij genoot daarom de bescherming van de onschuldpresumptie, die volgens de jurisprudentie van het EHRM door iedere autoriteit in acht moet worden genomen zolang en indien de strafrechter nog geen eindoordeel heeft gegeven. Het college heeft zich, onder verwijzing naar de adviezen van het Bureau, evenwel op het standpunt gesteld dat zij medepleger was van het aanwezig hebben van hennep als bedoeld in artikel 3 van de Opiumwet. Ook de bestuursrechter heeft zonder enig voorbehoud overwogen dat zij de Opiumwet heeft overtreden. Daarmee hebben zij zich uitgelaten over de vraag of zij schuldig is aan overtreding van de Opiumwet, terwijl ernog een strafrechtelijke procedure tegen haar liep. In dit verband is ook van belang dat de bevoegdheid tot weigering van het verlenen van de gevraagde vergunning pas ontstaat als betrokkene in relatie staat tot strafbare feiten, waarbij in deze zaak de vraag centraal staat of zij op grond van artikel 3, vierde lid, onder a, van de Wet Bibob die feiten zelf heeft gepleegd, aldus [appellante]. Gelet ook op voornoemde arresten van het EVRM is er een verband tussen de strafrechtelijke procedure en de bestuursrechtelijke, zodat de onschuldpresumptie ook daarom doorwerkt in de bestuursrechtelijke procedure. Zolang een strafrechtelijke procedure loopt en er geen definitief oordeel is gegeven door een bevoegde rechter over een lopende “criminal charge”, mag een bestuursorgaan hooguit uitgaan van een verdenking jegens de betrokkene. Het nemen van preventieve maatregelen, gebaseerd op een aangenomen gevaar dat een burger strafbare feiten gaat plegen, is in strijd met artikel 6, tweede lid, van het EVRM, aldus [appellante]. Wanneer wordt geoordeeld dat welhaast zeker is dat de betrokkene een strafbaar feit heeft gepleegd, zoals de rechtbank heeft gedaan, wordt de vereiste terughoudendheid niet in acht genomen. In dit verband wijst [appellante] op onder meer het arrest van het EHRM van 8 februari 2011 in de zaak Finster tegen Finland, nr. 24860/08 (www.echr.co.int).

Verder heeft het college zich op het standpunt gesteld en heeft de rechtbank overwogen dat aannemelijk is dat zij geld heeft witgewassen, waarbij de rechtbank ook nog heeft overwogen dat aannemelijk in dit verband betekent dat welhaast vaststaat dat zij dit strafbare feit heeft gepleegd, zonder dat er verder een “criminal charge” tegen haar is, aldus [appellante]. Daarmee is eveneens de onschuldpresumptie geschonden. Nu er evenwel geen “criminal charge” is ter zake van witwassen, werkt de onschuldpresumptie verval in artikel 6, tweede lid, door via artikel 8. Daar komt bij dat het Bureau als deskundige wordt aangemerkt, het Bureau de feiten vaststelt, die kwalificeert en daaraan gevolgen verbindt, terwijl de bestuursrechter slechts toetst of het bestuursorgaan in redelijkheid tot zijn conclusie is gekomen. Dit is volgens [appellante] in strijd met artikel 6 van het EVRM, nu er niet terughoudend moet worden getoetst. Het gaat namelijk om de vaststelling van feiten en de juridische duiding van die feiten.

3.1 In het arrest Hrdalo tegen Kroatië heeft het EHRM overwogen:

“The Court further reiterates that the scope of Article 6 § 2 is not limited to pending criminal proceedings, but may extend to judicial decisions taken after the discontinuation of such proceedings or following an acquittal, in so far as the issues raised in these cases are a consequence of and concomitant to the criminal proceedings concerned, in which the applicant was the “accused” (see *Moulet v. France* (no. 2) (dec.), no. 27521/04, ECHR 2007-X, and the cases cited therein). The scope of Article 6 § 2 thus also extends to various administrative proceedings conducted simultaneously with the criminal proceedings against an applicant or after the conclusion of criminal proceedings ending without a decision finding the accused guilty in so far as there are such links between the criminal proceedings and the parallel administrative proceedings as to justify extending the scope of Article 6 § 2 to cover the latter (see *Vassilios Stavropoulos v. Greece*, no. 35522/04, 27 September 2007; *Paraponiaris v. Greece*, no. 42132/06, 25 September 2008, and *Çelik (Bozkurt) v. Turkey*, no. 34388/05, 12 April 2011).”

De reikwijdte van artikel 6, tweede lid, van het EVRM is derhalve niet beperkt tot strafrechtelijke procedures, maar kan zich in voorkomend geval uitstrekken tot een bestuursrechtelijke procedure, indien de geschilpunten in de bestuursrechtelijke procedure voortvloeien uit en samenhangen met de strafrechtelijke procedure. Deze situatie kan zich voordoen tijdens een strafrechtelijke procedure alsook na het staken van de strafrechtelijke procedure of na een vrijspraak. Het hangt af van de in de bestuursrechtelijke procedure gebruikte bewoordingen of een zodanige band bestaat tussen die procedure en de strafrechtelijke procedure dat artikel 6, tweede lid, ook in de bestuursrechtelijke procedure van toepassing is, zo volgt onder meer uit het arrest van het EHRM van 12 april 2011 in de zaak *Çelik (Bozkurt) tegen Turkije*, nr. 34388/05 (www.echr.co.int).

In het arrest Hrdalo heeft het EHRM voorts als volgt overwogen:

“The Court considers that in the present case the reliance of the domestic authorities in the above administrative proceedings on the pending criminal proceedings against the applicant and his non-final conviction as reasons justifying his removal from office created a “link” between the criminal and the administrative proceedings, which justifies the extension of the scope of Article 6 § 2 to cover the latter (see, *mutatis mutandis*, *Çelik (Bozkurt)*, cited above, § 34).”

De Afdeling leidt uit deze overweging af dat, indien in een bestuursrechtelijke procedure wordt teruggevallen op het feit dat een strafrechtelijke procedure aanhangig is of op een nog niet onherroepelijke veroordeling, dit een zodanige band tussen de bestuursrechtelijke en de strafrechtelijke procedure meebrengt, dat artikel 6, tweede lid, in eerstgenoemde procedure van toepassing is.

3.2 De weigering [appellante] een vergunning, als bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de DHW te verlenen is gestoeld op, kort gezegd, enerzijds het vermoeden dat zij in relatie staat tot strafbare feiten en die strafbare feiten zelf heeft gepleegd en anderzijds de stelling dat zij structureel, maar in ieder geval herhaaldelijk, strafbare feiten heeft gepleegd. Ten tijde van het in bezwaar gehandhaafde besluit was [appellante] reeds gedagvaard ter zake van overtreding van de Opiumwet, zodat in deze zaak een verband bestaat tussen de handhaving van de weigering [appellante] de verzochte vergunning te verlenen en de lopende strafzaak. Gelet op die omstandigheden en de rechtspraak van het EHRM die is weergegeven in de eerste alinea van overweging 3.1, heeft de rechtbank ten onrechte overwogen dat de onschuldpresumptie, als vervat in artikel 6, tweede lid, van het EVRM niet in deze zaak van toepassing is.

3.3 Het EHRM heeft in voornoemd arrest Hrdalo tegen Kroatië onder meer overwogen:

“The Court reiterates that the presumption of innocence will be violated if a judicial decision or a statement by a public official concerning a person charged with a criminal offence reflects an opinion that he is guilty before he has been proved guilty according to law. It suffices, even in the absence of any formal finding, that there is some reasoning suggesting that the court or the official regards the accused as guilty (see, for example, *Böhmer v. Germany*, no. 37568/97, § 54, 3 October 2002). A fundamental distinction must be made between a statement that someone is merely suspected of having committed a crime and a clear declaration, in the absence of a final conviction, that an individual has committed the crime in question (see, for example, *Peša v. Croatia*, no. 40523/08, § 141, 8 April 2010).”

Deze overweging voert de Afdeling tot het oordeel dat sprake is van schending van de onschuldpresumptie indien een rechterlijke beslissing of een uiting van een ambtenaar een oordeel weergeeft omtrent de schuld van iemand die is aangeklaagd ter zake van het plegen van een strafbaar feit voordat de schuld van die persoon in de strafrechtelijke procedure is komen vast te staan, maar dat het enkele uitspreken van een vermoeden dat iemand schuldig is aan het strafbare feit waarvoor hij is aangeklaagd, geen schending van de onschuldpresumptie oplevert.

3.4 Aan het in beroep bestreden besluit is ten grondslag gelegd dat [appellante] volgens de adviezen van het Bureau in de periode van 31 augustus 2010 tot de datum van dat besluit structureel, maar in ieder geval herhaaldelijk, strafbare feiten heeft gepleegd. Nu [appellante] ten tijde van het in beroep bestreden besluit in de aanhangige strafrechtelijke procedure niet was veroordeeld ter zake van overtreding van de Opiumwet, heeft de rechtbank miskend dat het college met die motivering van het in beroep bestreden besluit heeft gehandeld in strijd met de onschuldpresumptie als vervat in artikel 6, tweede lid.

Het betoog slaagt in zoverre.

3.5 [appellante] heeft gewezen op de beslissing van het EHRM van 27 november 2003 in de zaak Zollmann tegen het Verenigd Koninkrijk, nr. 62902/00 (www.echr.co.int). De Afdeling leidt uit het samenstel van in dat opzicht relevante beslissingen van het EHRM af dat, wil de onschuldpresumptie van artikel 6, tweede lid, van het EVRM van toepassing zijn, hetzij sprake moet zijn van een “criminal charge”, bijvoorbeeld in een punitieve bestuursrechtelijke procedure, hetzij sprake moet zijn van een niet-punitieve bestuursrechtelijke procedure waaraan parallel een strafrechtelijke procedure loopt of heeft gelopen. Voor zover het witwassen betreft, doet geen van beide situaties zich voor. Ten aanzien van witwassen is de onschuldpresumptie derhalve niet van toepassing.

Voor zover zij onder verwijzing naar voormelde beslissing betoogt dat de onschuldpresumptie die is vervat in artikel 6, tweede lid, via artikel 8 doorwerkt, geldt dat dit betoog berust op een onjuiste lezing van die beslissing. Het EHRM heeft overwogen dat artikel 6, tweede lid, niet van toepassing is op de uitlatingen die in het Britse parlement zijn gedaan, maar dat die uitlatingen mogelijk relevant zijn voor bescherming tegen laster en een voldoende toegang tot een onafhankelijke burgerlijke rechter en dat daarmee mogelijk problemen bestaan in het licht van de artikelen 8 en 6 van het EVRM.

Het betoog faalt in zoverre. [...]

11-02-2015

Horecabedrijf in Maassluis –ECLI:NL:RVS:2015:333

Achtergrond

De burgemeester en wethouders van Maassluis hebben de *drank- en horecaverunning en exploitatieverunning voor een horeca-inrichting* in hun stad geweigerd. Deze intrekking houdt geen stand bij de Afdeling.

Relevantie

In deze uitspraak oordeelt de Afdeling voor het eerst dat niet van voldoende aannemelijkheid van iemands betrokkenheid bij een strafbaar feit mag worden uitgegaan, als **wegens onvoldoende bewijs is geseponeerd** vinden. Het geseponeerde feit weegt niet mee bij de beoordeling van de mate van gevaar.

Geselecteerde overwegingen

3.1 Bij brief van 30 mei 2012 heeft de Officier van Justitie [appellant] te kennen gegeven dat hij in 2009 als verdachte ter zake van overtreding van de Opiumwet in september 2009 te Maassluis is aangemerkt. Blijkens deze brief zijn bij het onderzoek bijzondere opsporingsmiddelen ingezet. Het strafrechtelijk onderzoek leverde onvoldoende bewijs op en het proces-verbaal werd daarom niet door de politie Rotterdam Rijnmond ingestuurd naar het Openbaar Ministerie, aldus die brief.

Uit deze brief blijkt dat er wegens gebrek aan bewijs dat [appellant] bedoelde overtreding heeft begaan, aanleiding is gezien om [appellant] niet strafrechtelijk te vervolgen. De Afdeling heeft eerder overwogen (uitspraak van 9 mei 2012 in zaak nr. 201108725/1/A3 dat het bestuursorgaan niet van voldoende aannemelijkheid van de in het advies van het Bureau genoemde strafbare feiten mag uitgaan als betrokkene op het moment van het nemen van het besluit onherroepelijk is vrijgesproken of ontslagen van rechtsvervolging ten aanzien van die feiten. De Afdeling is van oordeel dat in dit geval hetzelfde heeft te gelden, nu ten tijde van het bij de rechtbank beroepen besluit vaststond dat ten aanzien van de overtreding van de Opiumwet, die aan de besluiten van 11 mei 2012 ten grondslag is gelegd, wegens onvoldoende bewijs geen strafrechtelijke vervolging meer zou plaatsvinden. Het college en de burgemeester mochten bij het nemen van het bestreden besluit niet van voldoende aannemelijkheid van de vermeende overtreding van de Opiumwet uit september 2009 uitgaan en die overtreding niet aan het in beroep bestreden besluit ten grondslag leggen. De rechtbank heeft dit niet onderkend. [...]

18-03-2015

Horecabedrijf in Dordrecht –ECLI:NL:RVS:2015:818

Achtergrond

De burgemeester van Dordrecht heeft een *exploitatievergunning voor een horecabedrijf* in zijn stad geweigerd. Aanleiding voor deze weigering was onder andere de vermoedelijke betrokkenheid van de betrokkene bij fiscale overtredingen.

Relevantie

De Afdeling overweegt dat iemands schuld aan fiscale overtredingen vaststaat, zodra de desbetreffende **boetes rechtens onaantastbaar** zijn geworden. De **onschuldpresumptie** is dan ook niet van toepassing.

Geselecteerde overwegingen

4.3 Met de rechtbank is de Afdeling van oordeel dat de burgemeester zich op het standpunt mocht stellen dat uit het Bibob-advies volgt dat [appellant] heeft gehandeld in strijd met belastingwetgeving onder meer doordat hij in verschillende bedrijven over diverse belastingjaren geen binnen een redelijke termijn controleerbare administratie heeft gevoerd, alsmede dat [appellant], ook na aanmaningen, niet heeft voldaan aan zijn aangifteverplichtingen, in verband waarmee aan [appellant] verzuimboetes, naheffingsaanslagen en vergrijpboetes zijn opgelegd. Verder mocht de burgemeester bij zijn beoordeling van de ernst van het gevaar, betrekken, dat aan [appellant] door de Belastingdienst vergrijpboetes ter hoogte van 50% van de niet opgegeven belasting zijn opgelegd. Een bestuursrechtelijke vergrijpboete wordt opgelegd in geval sprake is van opzet of grove schuld. Bij opzet bedraagt de boete 50% van de belasting die opzettelijk is verzwegen. Niet is gebleken dat tegen de opgelegde vergrijpboetes door [appellant] rechtsmiddelen zijn aangewend, zodat deze boetes rechtens onaantastbaar zijn geworden. Hiermee is ook komen vast te staan dat [appellant] zich heeft schuldig gemaakt aan gedragingen die strafbaar zijn op grond van artikel 68 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen.[...]

5.2 Ten tijde van het in bezwaar gehandhaafde besluit waren de op grond van strafbare overtredingen van belastingwetgeving aan [appellant] opgelegde vergrijpboetes in rechte onaantastbaar. [appellant] werd ten tijde van het in bezwaar gehandhaafde besluit niet vervolgd terzake van één of meer van de overige in het advies genoemde overtredingen en evenmin is hij voordien ter zake daarvan vervolgd. Derhalve bestaat in deze zaak geen verband tussen de handhaving van de weigering [appellant] de verzochte vergunning te verlenen en een strafrechtelijke procedure. Gelet op die omstandigheden en de rechtspraak van het EHRM, zoals hiervoor weergegeven onder 5.1, is de onschuldpresumptie, vervat in artikel 6, tweede lid, van het EVRM, in deze zaak niet van toepassing.

31-03-2015

TTO-vergunning in Amsterdam –ECLI:NL:CBB:2015:116

Achtergrond

Het college van burgemeester en wethouders van Amsterdam heeft de vergunning van een toegelaten taxi-organisatie (TTO-vergunning) ingetrokken. Dit betreft een vergunning krachtens de Taxiverordening Amsterdam 2012 en de Wet personenvervoer 2000.

Relevantie

Deze uitspraak is vooral van belang omdat het College bevestigt dat voor de conclusie dat ernstig gevaar bestaat, niet aangetoond hoeft te worden dat (reeds) **crimineel vermogen is aangewend**. Dat financieel voordeel mogelijk in een faillissement terecht is gekomen, is dus ook niet van belang.

Verder wordt de vaste lijn in de jurisprudentie ten aanzien van **artikel 3, zesde lid**, van de Wet Bibob herhaald. Het ten onrechte niet vermelden van veroordelingen, schikkingen en verdenkingen op een Bibob-vragenformulier, kan een vermoeden opleveren dat ter verkrijging van de vergunning valsheid in geschrift is gepleegd. In zo'n geval kan het genoemde zesde lid aan een intrekking ten grondslag leggen.

Geselecteerde overwegingen

8 [...] Gezien de opgelegde naheffingsaanslagen acht het College het aannemelijk dat groot financieel voordeel is behaald. [naam 3, enig aandeelhouder en bestuurder van appellante] diende bijvoorbeeld over de periode van 1 maart 2009 tot en met 30 september 2009 een bedrag van € 18.888,- na te betalen, exclusief de opgelegde vergrijpboetes. Daarnaast zijn over die periode ook naheffingen opgelegd voor een bedrag van € 2.529,-. Over de periode van 1 januari 2008 tot en met 28 februari 2009 is een naheffing opgelegd ter hoogte van € 21.334,-, exclusief de opgelegde vergrijpboetes. De naheffingsaanslagen van € 18.888,- en € 21.334,- zijn nooit voldaan. Dat met de Belastingdienst vaststellersovereenkomsten zijn gesloten en dat de bedragen die daarbij zijn vastgesteld wel zijn voldaan, maakt niet dat de feiten de conclusie in het (aanvullend) Bibob-advies over de grootte van het verkregen voordeel in onvoldoende mate kunnen dragen. Dat het financiële voordeel mogelijk in een faillissement terecht is gekomen, is daarbij niet van belang. Bureau Bibob noch verweerder hoeft aan te tonen op welke wijze crimineel vermogen is aangewend. Gelet op het vorenstaande concludeert het College dat artikel 3, eerste lid, onderdeel a van de Wet Bibob hier reeds op basis van hetgeen is geconstateerd ten aanzien van [naam 3] van toepassing is.

9 Het College overweegt voorts dat ook ten aanzien van de toepasselijkheid van artikel 3, eerste lid, onderdeel b van de Wet Bibob, appellante gedragingen heeft vertoond die verweerders conclusie dat de vergunning mede zal worden gebruikt om strafbare feiten te plegen rechtvaardigen. Daarbij wijst het College op hetgeen in het aanvullend advies is gesteld namelijk dat er zes veroordelingen zijn voor in totaal zes strafbare feiten, gepleegd in de periode 3 augustus 2005 tot en met 12 augustus 2010 en dat er twaalf aanwijzingen zijn voor negen strafbare feiten, gepleegd in de periode 8 juli 2007 tot en met 4 augustus 2012. Hierbij gaat het om handelingen in strijd met de aan (personen)vervoer gerelateerde wet- en regelgeving. Daarnaast zijn er acht aanwijzingen voor handelingen in strijd met wde belastingwetgeving in de periode van 1 januari 2008 tot en met 30 september 2009 en 6 november 2010 en 14 april 2011. Bureau Bibob heeft op basis daarvan geconcludeerd dat [naam 3] met zijn ondernemingen gedurende de periode van 3 augustus 2005 tot en met 4 augustus 2012 (vermoedelijk) structureel, doch in ieder geval herhaaldelijk, strafbare feiten heeft gepleegd. Gelet hierop heeft verweerder op basis van deze bevindingen terecht de b-grond van toepassing geacht. De gedragingen van [naam 3] acht het College daarvoor reeds voldoende. Hetgeen appellante ten aanzien van het samenwerkingsverband heeft aangevoerd, behoeft daarom geen verdere bespreking.

10 Uit het vorenstaande volgt reeds dat appellante op het vragenformulier Wet Bibob vraag 4B, waarbij wordt gevraagd of [naam 3] de afgelopen vijf jaar is veroordeeld, een schikking is aangegaan met het Openbaar Ministerie dan wel in aanraking is geweest met politie of justitie, bevestigend had moeten beantwoorden. Nu hij dat niet heeft gedaan, is de conclusie dat het vermoeden dat ter verkrijging van de TTO-vergunning valsheid in geschrift is gepleegd juist. Verweerder mocht daarom ook artikel 3, zesde lid van de Wet Bibob aan de intrekking ten grondslag leggen.[...]

15-07-2015

Restaurant Marktzicht in Ede –ECLI:NL:RVS:2015:2226

Achtergrond

De burgemeester van Ede heeft een *drank- en horecaverunning en een exploitatieverunning voor het horecabedrijf* Restaurant Marktzicht in zijn stad geweigerd, omdat ernstig gevaar op de A-grond bestond. De betrokkene was veroordeeld voor overtredingen van de Opiumwet. Deze weigering houdt geen stand bij de Afdeling.

Relevantie

Met deze uitspraak overweegt de Afdeling voor het eerst dat **tijdsverloop** van invloed is op de mate van gevaar op de **A-grond**. De Afdeling oordeelt niet dat het voordeel op zich door tijdsverloop afneemt: dit blijft in beginsel deel uitmaken van het vermogen totdat het door bijvoorbeeld een ontnemingsmaatregel aan het vermogen is onttrokken. Maar volgens de Afdeling kan het rechtstreekse verband tussen het verkregen voordeel en de benutting daarvan in de loop van de tijd afnemen.

Geselecteerde overwegingen

3.4 De burgemeester stelt in navolging van het Bureau terecht dat voordeel dat is behaald met criminele activiteiten in beginsel deel blijft uitmaken van het vermogen zolang dit niet door bijvoorbeeld een ontnemingsmaatregel aan het vermogen is onttrokken. Dit neemt niet weg dat de Afdeling met de rechtbank van oordeel is dat tijdsverloop onder omstandigheden dient te worden meegenomen in de beoordeling omdat het rechtstreekse verband tussen het verkregen voordeel en de benutting daarvan in de loop van de tijd kan afnemen. De rechtbank heeft daarbij terecht betekenis toegekend aan de omstandigheden van dit geval waarin het voordeel meer dan tien jaar geleden is verkregen, in de tussentijd geen nieuw voordeel is behaald en het bedrag van het voordeel niet zodanig hoog is dat reeds om die reden kan worden aangenomen dat thans nog ernstig gevaar bestaat dat dit bedrag via het gebruik van de gevraagde vergunningen zal worden witgewassen.

Daarnaast blijkt uit de meergenoemde memo dat het Bureau bij de beoordeling of ernstig gevaar bestaat dat de beschikking mede zal worden gebruikt om strafbare feiten te plegen als bedoeld in artikel 3, eerste lid, onder b, van de Wet Bibob, wel rekening houdt met het tijdsverloop. Reden hiervoor is volgens de memo dat het Bureau er vanuit gaat dat de wetgever bij de totstandkoming en wijzigingen van de Wet Bibob niet gewent heeft dat iemands misstappen hem of iemand die tot hem in een Bibob-relatie staat 'tot in de eeuwigheid worden nagedragen'. De door de burgemeester voorgestane benadering ter beoordeling van het gevaar als bedoeld in artikel 3, eerste lid, onder a, van de Wet Bibob zou echter hetzelfde gevolg met zich kunnen brengen. Indien immers niet wordt overgegaan tot het nemen van maatregelen om het voordeel geheel teniet te doen, blijft dit voordeel in die benadering steeds leiden tot weigering van de vergunningen.

Voor zover de burgemeester stelt dat de rechtbank is uitgegaan van een onjuiste schatting van het voordeel dat zou zijn verkregen overweegt de Afdeling dat, anders dan de burgemeester stelt, de rechtbank bij deze berekening rekening heeft gehouden met een mogelijk hogere opbrengst dan die waarop de ontnemingsmaatregel zag, op basis van de verklaringen van [appellant sub 1] en overeenkomstig het Bibob-advies. De burgemeester heeft de stelling verder niet onderbouwd. Hoewel het bedrag niet met zekerheid kan worden vastgesteld, acht de Afdeling de wijze waarop de rechtbank tot de berekening hiervan is gekomen voldoende inzichtelijk en voorts, anders dan de burgemeester stelt, niet zodanig hoog⁹ dat dit tot een andere uitkomst van de afweging zou moeten leiden.

Het betoog van de burgemeester faalt.

⁹ Het geschatte voordeel is in eerste aanleg door de rechtbank Gelderland berekend op ten hoogste € 22.500,- en het tijdsverloop is iets meer dan 12 jaar. Het bestreden besluit op bezwaar dateert namelijk van 21 januari 2014 en het voordeel is verkregen met Opiumwet-overtredingen in de periode tussen april 1999 en 1 januari 2002.

16-12-2015

Bakkerij in Eindhoven –ECLI:NL:RVS:2015:3846

Achtergrond

De burgemeester van Eindhoven heeft een *exploitatievergunning voor een horecabedrijf* (een bakkerij) verleend, maar daar op grond van artikel 3, zevende lid, van de Wet Bibob wel voorschriften aan verbonden. Volgens de burgemeester was sprake van een mindere mate van gevaar. De betrokkene gaat in hoger beroep tegen deze voorschriften.

Relevantie

De Afdeling bevestigt dat de wetgever **geen criteria** heeft vastgesteld voor de afweging of zich een **mindere mate** van gevaar voordoet. De burgemeester heeft zich bij deze afweging aangesloten bij de criteria die voor een ernstig gevaar zijn vastgesteld. Het betoog van betrokkene dat dat niet mocht, faalt.

Geselecteerde overwegingen

4 [appellante] betoogt voorts dat de rechtbank niet heeft onderkend dat de burgemeester de criteria voor het aannemen van ernstig gevaar, als bedoeld in artikel 3, tweede lid, van de Wet Bibob, niet heeft mogen gebruiken om te motiveren dat zich een mindere mate van gevaar voordoet als bedoeld in het zevende lid van dat artikel.

4.1 De rechtbank heeft terecht overwogen dat de wetgever klaarblijkelijk heeft beoogd om, indien zich geen ernstig gevaar voordoet, bij mindere mate van gevaar een minder verstrekkende maatregel mogelijk te maken dan de weigering van een vergunning, door een bestuursorgaan krachtens artikel 3, zevende lid, van de Wet Bibob de bevoegdheid te geven voorschriften aan de te verlenen vergunning te verbinden. Deze bevoegdheid is discretionair van aard. De wetgever heeft geen criteria vastgesteld voor de afweging of zich een mindere mate van gevaar voordoet. Wel zijn in het tweede lid van dat artikel criteria gegeven voor het vaststellen van de mate van gevaar, voor zover het ernstig gevaar als bedoeld in het eerste lid, aanhef en onder a, van dat artikel betreft. De rechtbank heeft terecht geen grond gezien voor het oordeel dat de burgemeester geen aansluiting heeft mogen zoeken bij die criteria voor de beoordeling of zich, in plaats van een ernstig gevaar, een mindere mate van gevaar voordoet.

Het betoog faalt.

04-05-2016 Coffeeshop in Groningen –ECLI:NL:RVS:2016:1217

Achtergrond

De burgemeester van Groningen heeft een *exploitatievergunning voor een coffeeshop* ingetrokken. Deze intrekking is in eerste aanleg door de Rechtbank Noord-Nederland vernietigd. Het hoger beroep van de burgemeester tegen die vernietiging slaagt grotendeels.

Relevantie

Deze uitspraak is vooral van belang voor de beoordeling van de veronderstelde **'achterdeurproblematiek'** bij gedoogde **coffeeshops** in Bibob-zaken. De Afdeling maakt een onderscheid tussen de volgende strafbare feiten:

- Feiten die vallen binnen hetgeen wordt gedoogd. Deze mogen niet ten grondslag worden gelegd aan het standpunt dat zich een ernstig gevaar voordoet.
- Andere strafbare feiten, die dus niet uitdrukkelijk worden gedoogd. Deze kunnen wel aan de motivering van een ernstig gevaar ten grondslag worden gelegd. Dit betreft ook de bevoorrading en het aanhouden van 'stashes' ten behoeve van een gedoogde coffeeshop.

Geselecteerde overwegingen

6 [...] Volgens [de burgemeester] heeft de rechtbank ten onrechte overwogen dat in een situatie waarin het plegen van strafbare feiten uitdrukkelijk door een bestuursorgaan wordt gedoogd, het enkele feit dat zich binnen dat verband gepleegde en te plegen strafbare feiten voordoen niet de conclusie kan dragen dat gevaar bestaat dat de vergunning zal worden gebruikt voor het plegen van strafbare feiten als bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (hierna: Wet Bibob). De hieruit volgende rechtsopvatting dat strafbare feiten die in het kader van de achterdeurproblematiek van een coffeeshop worden gepleegd en die gerelateerd zijn aan de bedrijfsvoering van de coffeeshop bij een Bibob-beoordeling niet mogen meetellen, is onjuist. Strafbaar feiten die niet onder de strikte gedoogvoorwaarden vallen en dus niet uitdrukkelijk worden gedoogd, ook wat betreft bevoorrading en stashes ten behoeve van de coffeeshop en dergelijke, kunnen, anders dan waarvan de rechtbank lijkt te zijn uitgegaan, wel ten grondslag worden gelegd aan het standpunt dat zich een gevaar voordoet. Daarbij wijst de burgemeester er ook nog op dat het Bureau desgevraagd bij memo van 11 mei 2015 heeft laten weten een onderscheid als door de rechtbank bedoeld niet te kunnen maken. [...]

6.3 Bij de beoordeling of zich een gevaar als bedoeld in artikel 3, eerste lid, aanhef en onder a, van de Wet Bibob voordoet, worden feiten en omstandigheden betrokken die erop wijzen of redelijkerwijs doen vermoeden dat de betrokkene in relatie staat tot strafbare feiten waarbij op geld waardeerbare voordelen zijn verkregen. Bij de beoordeling of zich een gevaar als bedoeld in onderdeel b van dat artikellid voordoet, worden feiten en omstandigheden betrokken die erop wijzen of redelijkerwijs doen vermoeden dat de betrokkene in relatie staat tot strafbare feiten die zijn gepleegd bij activiteiten die overeenkomen of samenhangen met activiteiten waarvoor de beschikking wordt aangevraagd dan wel is gegeven. Bij feiten die overeenkomen of samenhangen met de exploitatie van de coffeeshop dient het te gaan om feiten die vallen buiten de grenzen van hetgeen expliciet wordt gedoogd. Dit kunnen bijvoorbeeld feiten zijn die betrekking hebben op de achterdeurproblematiek, zoals de bevoorrading van de coffeeshop en het houden van stashes. Feiten die vallen binnen hetgeen wordt gedoogd mogen niet ten grondslag worden gelegd aan het standpunt dat zich een ernstig gevaar voordoet. [...]

20-07-2016 Coffeeshop in Dordrecht –ECLI:NL:RVS:2016:2024

Achtergrond

De burgemeester van Dordrecht heeft een *exploitatievergunning voor een coffeeshop* ingetrokken en de aangevraagde verlenging geweigerd. Die beslissingen houden ook bij de Afdeling geen stand.

Relevantie

De burgemeester en het LBB waren beide van oordeel dat sprake was van een ernstig gevaar op zowel de A- als de B-grond. Dat een ernstig vermoeden bestaat dat de betrokkene jarenlang **in strijd met belastingwetgeving** heeft gehandeld en daarmee destijds groot financieel voordeel heeft behaald, wordt ook niet bestreden. Desondanks houdt de motivering van het ernstige gevaar geen stand. De Afdeling hanteert daarbij meerdere **criteria die niet in de Wet Bibob genoemd worden**. Meer concreet is onder andere het volgende van belang:

- Er is een **vaststellingsovereenkomst** gesloten met de Belastingdienst. Bij gebreke van andere gegevens mag bij de bepaling van het uit fiscale fraude verkregen voordeel niet meer uit worden gegaan van de daaraan voorafgaande besluiten.
- Onderdeel van de vaststellingsovereenkomst was een afbetalingsregeling. Die werd nageleefd. Ten tijde van beoordeling moest nog een bedrag van € 74.992,00 aan de Belastingdienst betaald worden. Onder deze omstandigheden kan geen ernstig gevaar op de A-grond aangenomen worden.
- De conclusie ten aanzien van het ernstige gevaar op de B-grond houdt ook geen stand gezien de volgende omstandigheden:
 - De betrokkene is (krachtens de vaststellingsovereenkomst) onder verscherpt toezicht van de Belastingdienst komen te staan.
 - De betrokkene heeft gemotiveerd gesteld dat hij 'schoon schip' heeft gemaakt, waarmee bedoeld wordt dat hij zich voortaan aan de fiscale regels houdt.
 - Aan de intrekking en weigering zijn geen andere (fiscale) strafbare feiten ten grondslag gelegd.

Geselecteerde overwegingen

Beoordeling van het hoger beroep

10 In hoger beroep is niet bestreden dat de burgemeester zich op grond van de adviezen van het Bureau op het standpunt mocht stellen dat een ernstig vermoeden bestaat dat [wederpartij] van 2005 tot en met 2009 in strijd met belastingwetgeving heeft gehandeld en daarmee destijds groot financieel voordeel heeft behaald.

Toepassing van artikel 3, eerste lid, aanhef en onder a, van de Wet Bibob

12 De burgemeester betoogt dat de rechtbank heeft miskend dat het door [wederpartij] uit strafbare feiten verkregen, op geld waardeerbaar voordeel nog bestond ten tijde van het besluit van 23 december 2013. Daartoe voert hij aan dat het voordeel niet geheel teniet is gedaan door de vaststellingsovereenkomst en dat van het op grond van die overeenkomst verschuldigde bedrag ten tijde van voormeld besluit nog € 74.992,00 openstond. De rechtbank heeft de vaststellingsovereenkomst ten onrechte als afzonderlijke omstandigheid, los van bijvoorbeeld de ernst van het vermoeden of de grootte van het verkregen voordeel, meegewogen. Voorts was het tijdsverloop sinds het verkrijgen van het voordeel beperkt, terwijl de verkregen voordelen groot zijn, aldus de burgemeester.

12.1 De omvang van het voordeel dat [wederpartij] heeft verkregen door te handelen in strijd met belastingwetgeving, is in de adviezen van het Bureau - die de burgemeester aan de besluiten ten grondslag heeft gelegd - bepaald aan de hand van gegevens die zijn verkregen van de Belastingdienst. Die gegevens zijn met name ontleend aan besluiten op bezwaar inzake aanslagen inkomstenbelasting van de Belastingdienst. Hangende de beroepen die [wederpartij] tegen deze besluiten had ingesteld, is de vaststellingsovereenkomst gesloten. Vervolgens heeft [wederpartij] die beroepen ingetrokken, zodat daarop geen uitspraak is gedaan. Dit heeft tot gevolg dat de rechtmatigheid van de desbetreffende fiscale besluiten niet meer zal worden beoordeeld. Daarnaast heeft dit tot gevolg dat de Belastingdienst niet van [wederpartij] zal vergen dat hij het volledige bedrag, dat hij op grond van die besluiten verschuldigd is, voldoet. In plaats daarvan vergt de Belastingdienst van hem dat hij het - lagere - bedrag uit de vaststellingsovereenkomst voldoet. In zoverre heeft de vaststellingsovereenkomst in de verhouding tussen [wederpartij] en de Belastingdienst feitelijk de plaats ingenomen van voormelde besluiten op bezwaar. Bij gebreke van andere gegevens over het voordeel dat [wederpartij] met handelen in strijd met belastingwetgeving heeft verkregen, mocht de burgemeester bij de bepaling van het door [wederpartij] uit strafbare feiten verkregen voordeel niet vasthouden aan de in de besluiten van de Belastingdienst vermelde bedragen, maar mocht hij in dat verband slechts het in de vaststellingsovereenkomst vermelde bedrag tot uitgangspunt nemen.

12.2 Op grond van de vaststellingsovereenkomst diende [wederpartij] € 225.000,00 te voldoen aan de Belastingdienst. Niet in geschil is dat [wederpartij] daarvan ten tijde van het besluit van 23 december 2013 nog € 74.992,00 aan de Belastingdienst diende te voldoen. Evenmin is in geschil dat hij tot dan toe aan de uit de vaststellingsovereenkomst voortvloeiende verplichtingen had voldaan. De burgemeester heeft te kennen gegeven dat hem, ook na nader contact met de Belastingdienst, geen feiten en omstandigheden bekend zijn geworden die aanleiding gaven om te vrezen dat [wederpartij] na voormelde besluiten niet meer aan zijn verplichtingen jegens de Belastingdienst zou voldoen. De burgemeester heeft slechts gesteld dat [wederpartij] het uit strafbare feiten verkregen voordeel nog kan benutten, zolang hij het verschuldigde bedrag niet volledig aan de Belastingdienst heeft voldaan. [wederpartij] daarentegen heeft onbetwist gesteld dat de Belastingdienst van oordeel is dat hij zijn verplichtingen nakomt. Dit wordt volgens hem bevestigd door het feit dat de Belastingdienst, nadat hij als gevolg van de daadwerkelijke sluiting van [bedrijf] op 7 augustus 2013 niet meer aan zijn verplichtingen jegens de Belastingdienst kon voldoen, weliswaar beslag heeft gelegd op het pand waarin die inrichting is gevestigd, maar vervolgens aanleiding heeft gezien om de uitkomst van deze procedure af te wachten. De reden daarvoor is volgens [wederpartij] dat de Belastingdienst, gelet op zijn eerdere betalingsgedrag, het vertrouwen heeft dat hij na opening van de inrichting weer aan zijn verplichtingen zal voldoen. Voorts is van belang dat in de vaststellingsovereenkomst is bepaald dat [wederpartij] gedurende de looptijd van de overeenkomst meermalen door de Belastingdienst zou worden bezocht en dat dan steeds zou worden gecontroleerd of de afspraken worden nagekomen.

12.3 Onder deze omstandigheden is, zoals de rechtbank terecht heeft overwogen, het enkele feit dat [wederpartij] nog een bedrag van € 74.992,00 aan de Belastingdienst diende te betalen onvoldoende om aan te nemen dat ernstig gevaar bestaat dat de exploitatievergunning mede zal worden gebruikt om uit strafbare feiten verkregen voordeel te benutten. Het betrekkelijk beperkte tijdsverloop tussen het handelen in strijd met belastingwetgeving en de besluiten van de burgemeester maakt dat niet anders. De rechtbank heeft dan ook terecht overwogen dat de burgemeester zich ten onrechte op het standpunt heeft gesteld dat in dit geval ernstig gevaar bestaat in de zin van artikel 3, eerste lid, aanhef en onder a, van de Wet Bibob.

12.4 De burgemeester wordt niet gevolgd in zijn betoog dat de rechtbank de vaststellingsovereenkomst ten onrechte als afzonderlijke omstandigheid heeft meegewogen. Terecht heeft de rechtbank de vaststellingsovereenkomst betrokken bij de beoordeling van het standpunt van de burgemeester over de grootte van het door [wederpartij] uit gepleegde strafbare feiten verkregen voordeel en de mogelijke benutting van dit voordeel.

Het betoog faalt.

Toepassing van artikel 3, eerste lid, aanhef en onder b, van de Wet Bibob

13 De burgemeester betoogt voorts dat de rechtbank ten onrechte heeft overwogen dat het tijdsverloop sinds het handelen in strijd met belastingwetgeving door [wederpartij] ertoe leidt dat hij niet mocht aannemen dat ernstig gevaar bestaat dat de exploitatievergunning mede zal worden gebruikt om strafbare feiten te plegen. Ten onrechte heeft de rechtbank in de beoordeling betrokken dat [wederpartij] 'schoon schip heeft gemaakt', wat dit ook moge betekenen, aldus de burgemeester.

13.1 De rechtbank heeft terecht overwogen dat het tijdsverloop sinds de strafbare feiten een voor de beoordeling relevante omstandigheid is. De strafbare feiten, waarvan een ernstig vermoeden bestaat dat [wederpartij] deze heeft gepleegd, zien op de periode van 2005 tot en met 2009. Ten tijde van het besluit van 23 december 2013 waren sindsdien dus nog geen vier jaren verstreken. Anders dan het betoog van de burgemeester veronderstelt, heeft de rechtbank niet overwogen dat het tijdsverloop te groot is om aan te nemen dat ernstig gevaar bestaat dat de exploitatievergunning mede zal worden gebruikt om strafbare feiten te plegen. De rechtbank heeft evenwel terecht overwogen dat het beperkte tijdsverloop op zichzelf onvoldoende is om dergelijk ernstig gevaar aan te nemen.

13.2 Aan zijn standpunt dat ernstig gevaar bestaat dat de exploitatievergunning mede zal worden gebruikt om strafbare feiten te plegen, heeft de burgemeester geen andere strafbare feiten dan het handelen in strijd met belastingwetgeving ten grondslag gelegd. In de tussen de Belastingdienst en [wederpartij] naar aanleiding daarvan gesloten vaststellings-overeenkomst van 5 juni 2013 is overeengekomen dat [wederpartij] gedurende vijftien maanden onder verscherpt toezicht van de Belastingdienst zou komen te staan. Gedurende die termijn zou [wederpartij] meermalen door de Belastingdienst worden bezocht, waarbij zou worden gecontroleerd of hij aan de belastingwetgeving, meer bepaald de eerder geschonden administratie- en bewaarverplichtingen, voldeed. Nu de burgemeester volgens het door hem gevoerde beleid bij inwilliging van de aanvraag van [wederpartij] slechts voor een periode van maximaal twee jaren een exploitatievergunning zou verlenen, zou [wederpartij] derhalve gedurende een belangrijk deel van de looptijd van die vergunning onder verscherpt toezicht van de Belastingdienst staan. Dat beperkte het gevaar dat opnieuw dergelijke fiscale strafbare feiten zouden worden gepleegd. Voorts heeft [wederpartij] gemotiveerd gesteld dat hij na 2009 'schoon schip heeft gemaakt'. Duidelijk is dat hij daarmee bedoelt dat hij zijn handelwijze in overeenstemming heeft gebracht met de belastingwetgeving. Deze stelling wordt ondersteund door de opstelling van de Belastingdienst, zoals die onder 12.2 is weergegeven. Daaruit kan worden opgemaakt dat de Belastingdienst geen concrete aanleiding zag om te vrezen dat [wederpartij] opnieuw in strijd met belastingwetgeving zou handelen. Nu de burgemeester aan zijn besluiten geen andere fiscale strafbare feiten en evenmin andersoortige strafbare feiten ten grondslag heeft gelegd, heeft de rechtbank terecht overwogen dat de burgemeester niet aannemelijk heeft gemaakt dat ernstig gevaar bestaat dat [wederpartij] de exploitatievergunning mede zal gebruiken om strafbare feiten te plegen.

Het betoog faalt.

21-04-2017

Horeca in Smallingerland 1 –ECLI:NL:RBNNE:2017:1497

Achtergrond

De burgemeester van Smallingerland heeft de *drank- en horecaverunningen en exploitatievergunningen* voor twee *horecabedrijven* verleend, maar daar op grond van artikel 3, zevende lid, van de Wet Bibob wel voorschriften aan verbonden. Dit kan als er geen ernstig gevaar, maar wel een mindere mate van gevaar bestaat. De voorschriften zagen toe op de relatie met voormalig leidinggevenden van de inrichtingen.

Relevantie

Deze uitspraak is een van de zeldzame gevallen waarin de rechter zich uitlaat over dergelijke **Bibob-voorschriften**. De opgelegde voorschriften doorstaan de toets van de rechter grotendeels. Het voorschrift dat de betrokkene ook buiten de gemeente geen loondienstverband met de voormalig leidinggevenden aan mag gaan, is echter wel onevenredig. In hoger beroep zal echter blijken dat ook dit voorschrift wel evenredig is.¹⁰

Geselecteerde overwegingen

12.1 Verweerder heeft aan de besluiten van 13 april 2016 ten grondslag gelegd dat een mindere mate van gevaar bestaat dat de vergunningen zullen worden gebruikt om de uit gepleegde strafbare feiten verkregen voordelen te benutten of om strafbare feiten te plegen. Het zakelijk samenwerkingsverband tussen eiser en [namen] dient anders te worden gewogen dan het LBB heeft gedaan. Verweerder stelt in dat verband dat eiser in een schriftelijke verklaring van 28 januari 2016 heeft aangegeven geen zakelijk samenwerkingsverband meer te hebben met [namen]. Dit heeft gevolgen voor de beoordeling van het gevaar. Op grond van artikel 3, zevende lid, van de Wet Bibob heeft verweerder voorschriften verbonden aan de vergunning. Deze voorschriften zijn gericht op het wegnemen of beperken van het gevaar. Kort weergegeven houden de voorschriften in dat tussen eiser of zijn ondernemingen enerzijds en [namen] of hun ondernemingen anderzijds geen feitelijke dan wel formele samenwerking mag bestaan, dan wel zakelijke en/of financiële banden. Daaronder wordt onder meer verstaan de betrekking in loondienstverband. Verweerder zal de voorwaarden gedurende vijf jaren controleren. [...]

14.1 Ten aanzien van de aan de vergunning verbonden voorschriften voert eiser aan dat deze onevenredig bezwarend en niet rechtmatig zijn. Niet valt in te zien waarom [namen] niet in loondienst bij eiser aan het werk kunnen. De consequentie is dat eiser en [namen] niet een samenwerkingsverband mogen aangaan, ook niet buiten het grondgebied van de gemeente Smallingerland. Eiser wijst op de omstandigheid dat de gemeente Groningen geen bezwaren heeft. Hij wijst op een aanhangsel bij de Drank- en Horecawet-vergunning voor [bedrijf 2] te Groningen. Voorts is de door verweerder genoemde periode van vijf jaar veel te lang. Eiser wordt “gestraft”, de besluitvorming krijgt een punitief karakter. De voorschriften zijn volgens eiser rechtsonzeker geformuleerd.

14.2 Ten aanzien van de vergunningsvoorschriften stelt verweerder zich op het standpunt dat de voorschriften zijn gericht op het wegnemen of beperken van het gevaar. Verweerder wil niet dat [namen] bij de horecaondernemingen van eiser betrokken zijn. Tot slot vindt verweerder de termijn van vijf jaar niet onevenredig gelet op het eerst recente verbreken van het samenwerkingsverband.

¹⁰ 20-07-2011

Achterdam 2 –ECLI:NL:RVS:2011:BR2279.

14.3 De rechtbank is van oordeel dat verweerder in zijn algemeenheid de voorwaarde heeft kunnen stellen dat tussen eiser en [namen] geen feitelijke dan wel formele samenwerking mag bestaan, dan wel een zakelijke en/of een financiële. Ook heeft verweerder gelet op het recente verbreken van de zakelijke samenwerking de voorwaarde kunnen stellen dat de voorwaarden gedurende vijf jaren worden gecontroleerd. De voorwaarde dat tussen eiser en [namen] in het geheel geen loondienstverband, zonder nadere beperking, mag bestaan, acht de rechtbank onevenredig. Deze voorwaarde houdt immers in dat de [namen] ook buiten het grondgebied van Smalingerland geen samenwerking in de vorm van loondienstverband mogen aangaan.

14.4 De rechtbank concludeert dat verweerder weliswaar zich op het standpunt heeft kunnen stellen dat een mindere mate van gevaar bestaat dat vergunningen zullen worden gebruikt om de uit gepleegde strafbare feiten verkregen voordelen te benutten of om strafbare feiten te plegen, maar dat de voorwaarde voor wat betreft het niet kunnen aangaan van een loondienstverband buiten het grondgebied van Smalingerland onevenredig is. De bestreden besluiten komen in zoverre voor vernietiging in aanmerking.

10-05-2017

Varkenshouderij in Someren –ECLI:NL:RVS:2017:1218

Achtergrond

De burgemeester en wethouders van Someren hebben de *omgevingsvergunning voor een agrarisch bedrijf* met vleesvarkens en opslag en verwerking van bijproducten ingetrokken. Dit betreft een van de zeldzame gevallen waarin de Wet Bibob is toegepast in de agrarische sector.

Relevantie

Deze uitspraak is inhoudelijk vooral van belang gezien de overwegingen ten aanzien van het **zakelijk samenwerkingsverband**. De Afdeling maakt duidelijk dat onderlinge invloed of zeggenschap geen noodzakelijke voorwaarde is voor het aannemen van zo'n relatie.

Geselecteerde overwegingen

3.2. De rechtbank heeft terecht overwogen dat voor het aannemen van een zakelijk samenwerkingsverband sprake moet zijn van een zakelijke relatie die gericht is op samenwerking en die een zeker duurzaam en structureel karakter heeft. De rechtbank heeft voorts terecht overwogen dat daarbij niet is vereist dat de zakelijke relatie is gericht op het plegen van strafbare feiten en dat evenmin noodzakelijk is dat alle elementen van het zakelijk samenwerkingsverband afzonderlijk een relatie hebben met strafbare feiten die (vermoedelijk) binnen het zakelijk samenwerkingsverband zijn begaan. Evenmin is het hebben van onderlinge invloed op, of zeggenschap in de bestaande entiteiten een noodzakelijke voorwaarde voor het aannemen van een zakelijk samenwerkingsverband. Uit de tekst van artikel 3, vierde lid, aanhef en onder c, van de Wet Bibob volgt dat bij de beoordeling of een betrokkene in relatie staat tot strafbare feiten als bedoeld in artikel 3, tweede en derde lid, van de Wet Bibob, het bestaan van een zakelijk samenwerkingsverband niet op één lijn kan worden gesteld met het hebben van invloed en zeggenschap. Het zijn omstandigheden die afzonderlijk kunnen leiden tot de conclusie dat een betrokkene in relatie staat tot strafbare feiten als bedoeld in artikel 3, tweede en derde lid, van de Wet Bibob. Dat [appellante] als afzonderlijke entiteit een gescheiden bedrijfsvoering voert ten opzichte van de in het Bibob-advies genoemde overige aan het strafrechtelijk onderzoek onderworpen vennootschappen, naar gesteld, is op zichzelf derhalve onvoldoende reden om aan te nemen dat er geen zakelijk samenwerkingsverband bestaat.

Niet in geschil is dat er tussen [appellante] en de in het Bibob-advies genoemde natuurlijke personen en rechtspersonen, die (vermoedelijk) strafbare feiten hebben begaan, zakelijke relaties, familierechtelijke relaties en financieringsrelaties bestaan dan wel bestonden. Op basis van de uit het onderzoek naar voren gekomen feiten en omstandigheden heeft het Bureau geconcludeerd dat binnen de onoverzichtelijke organisatiestructuur van natuurlijke en rechtspersonen een tweetal zakelijke samenwerkingsverbanden bestaan tussen [appellante] enerzijds en één of meer natuurlijke en rechtspersonen anderzijds. De rechtbank heeft in hetgeen [appellante] in beroep heeft aangevoerd terecht geen grond gevonden voor het oordeel dat het college hiervan niet mocht uitgaan. Nog daargelaten dat ook in het verleden bestaande samenwerkingsverbanden in de beoordeling kunnen worden betrokken, heeft de rechtbank terecht geen aanknopingspunten gevonden voor het oordeel dat de aan [appellante] gelieerde ondernemingen ten tijde van het nemen van het besluit op bezwaar zijn geliquideerd, gefailleerd dan wel anderszins zijn beëindigd. De rechtbank heeft terecht evenmin aanleiding gezien om te twijfelen aan de gemotiveerde conclusie in het Bibob-advies dat het overlijden van [persoon] niet tot gevolg heeft gehad dat het zakelijk samenwerkingsverband niet meer bestaat, aangezien tussen de nog in leven zijnde natuurlijke personen en nog bestaande rechtspersonen nog altijd een aanzienlijk aantal onderlinge verbanden bestaat van uiteenlopende aard.

Het betoog faalt.

4.1 Het college heeft aan zijn besluit ten grondslag gelegd dat [appellante] in relatie staat tot strafbare feiten als bedoeld in artikel 3, vierde lid, van de Wet Bibob, omdat [appellante] zelf, [bedrijf], zijnde enig aandeelhouder en bestuurder van [appellante], alsmede meerdere natuurlijke personen en rechtspersonen die in een zakelijk samenwerkingsverband staan tot [appellante], strafbare feiten hebben gepleegd, dan wel feitelijk leiding hebben gegeven aan de vennootschappen die deze strafbare feiten (vermoedelijk) hebben gepleegd.

Uit het Bibob-advies blijkt dat binnen de in kaart gebrachte zakelijke samenwerkingsverbanden gedurende een lange periode een groot aantal milieudelicten is gepleegd waarmee de betrokken natuurlijke personen en rechtspersonen een zeer groot financieel voordeel hebben behaald. Dat de door [appellante] zelf begane overtredingen los staan van deze vermoedelijk gepleegde milieudelicten, zoals gesteld en wat daarvan ook zij, laat onverlet dat [appellante] in relatie staat tot bedoelde strafbare feiten, reeds omdat zij in een zakelijk samenwerkingsverband staat tot degenen die die strafbare feiten (vermoedelijk) hebben gepleegd, zoals de rechtbank terecht heeft overwogen. Voor het oordeel dat de strafbare feiten die zijn gepleegd of vermoedelijk zijn gepleegd door een ander, tot wie [appellante] in een zakelijk samenwerkingsverband staat, moeten kunnen worden toegerekend aan [appellante] biedt de Wet Bibob geen grond.

Het betoog faalt in zoverre.

4.2 Om aan te kunnen nemen dat ernstig gevaar bestaat dat de aangevraagde of verleende vergunning mede zal worden gebruikt om strafbare feiten te plegen als bedoeld in artikel 3, eerste lid, onder b, van de Wet Bibob, vereist artikel 3, derde lid, onder a, van de Wet Bibob dat de in de beoordeling betrokken strafbare feiten gepleegd zijn bij activiteiten die overeenkomen dan wel samenhangen met de activiteiten waarvoor vergunning is gevraagd of verleend. Voor zover [appellante] heeft beoogd te betogen dat niet is voldaan aan het samenhangcriterium, nu de door haar gepleegde strafbare feiten niet zijn te relateren aan de binnen het zakelijk samenwerkingsverband vermoedelijk gepleegde strafbare feiten, en daarom rechtens niet relevant zijn, slaagt dit evenmin. Uit onder meer de uitspraak van de Afdeling van 15 mei 2013, ECLI:NL:RVS:2013:CA0168, kan worden afgeleid dat voldoende samenhang kan worden aangenomen tussen de activiteiten waarvoor de omgevingsvergunning is gevraagd dan wel is gegeven en de strafbare feiten waarmee [appellante] in verband wordt gebracht, als de omgevingsvergunning het plegen van deze strafbare feiten kan faciliteren. Het college heeft zich op het standpunt kunnen stellen dat daarvan in dit geval sprake is. Daarbij heeft het college terecht in aanmerking genomen dat de (vermoedelijke) strafbare feiten met name zijn begaan bij varkenshouderijen in verband met handelingen met betrekking tot dierlijke meststoffen en varkens. Nu de omgevingsvergunningen zien op de exploitatie van een varkenshouderij en activiteiten die daarmee in direct verband staan, waaronder transport, opslag, verwerking van varkens en/of mest, heeft het college zich op het standpunt kunnen stellen dat de strafbare feiten zijn gepleegd bij activiteiten die in het verlengde liggen van deze vergunde activiteiten.

16-06-2017

Het Nieuwe Zandpad –ECLI:NL:RBMNE:2017:2912

Achtergrond

De gemeente Utrecht heeft een *huurovereenkomst* ontbonden naar aanleiding van een Bibob-advies. Dit betrof de locatie waarop een nieuw raamprostitutiegebied – het Nieuwe Zandpad – ontwikkeld zou moeten worden. De huurder vordert in dit kort geding dat het de gemeente verboden wordt om met andere partijen te onderhandelen en overeenkomsten te sluiten over de ontwikkeling van dit gebied. Die vordering wordt afgewezen.

Relevantie

Deze uitspraak is met name van belang omdat het de **eerste uitspraak** is over toepassing van de Wet Bibob inzake een **vastgoedtransactie**. Verder zijn vooral de overwegingen van belang waaruit blijkt dat **gewelddelicten** ook bij vastgoedtransacties van belang kunnen zijn bij de gevaarsbeoordeling.

Geselecteerde overwegingen

4.11 De gemeente heeft zich voorts op het standpunt gesteld dat vanwege deze zakelijke samenwerkingsrelatie sprake is van ernstig gevaar dat in of met de onroerende zaak waar de huurovereenkomst betrekking op heeft, mede strafbare feiten zullen worden gepleegd. Zij stelt onder verwijzing naar het advies van het LBB van 18 november 2016 dat X vier keer is veroordeeld voor in totaal 21 strafbare feiten, gepleegd in de periode van 15 juli 2007 tot en met 16 april 2012, en dat X hiervoor diverse malen een celstraf van meerdere maanden heeft uitgezeten. Bovendien bestaat er een ernstig vermoeden van betrokkenheid bij mishandeling in 2009. De strafbare feiten waarvoor X is veroordeeld zagen voor het merendeel op ernstige gewelddelicten die structureel en in een langdurige periode zijn gepleegd en vrijwel allemaal gericht waren tegen vrouwen. De gemeente stelt dat deze strafbare feiten, gelet op de aard ervan en de personen tegen wie zij zijn gepleegd samenhangen met het gebruik van de onroerende zaak als prostitutiezone, juist vanwege de kwetsbaarheid van vrouwen in de prostitutiebranche en de daarmee gepaard gaande risico's.

4.12 De gemeente wijst erop dat prostituees zich veelal in een kwetsbare positie bevinden en dat juist deze groep moet worden beschermd tegen misstanden en veilig hun werk moeten kunnen doen. [eiseres] verkrijgt door middel van het vastgoed een machtspositie op het Nieuwe Zandpad, omdat alle exploitanten een huurovereenkomst met [eiseres] nodig hebben om ter plaatse ramen te kunnen exploiteren. Het gevaar bestaat dat exploitanten, teneinde een huurovereenkomst te kunnen sluiten, instemmen met voorwaarden die de verhuurder stelt. De verhuurder kan in dat kader ook afspraken maken die zich volledig aan het zicht van de gemeente onttrekken. De gemeente stelt dat [eiseres] al met diverse potentiële exploitanten in gesprek was en dat die gesprekken grotendeels door X zijn gevoerd. Daarbij is tevens van belang dat ook ZZP'ers zonder tussenkomst van een derde een raam kunnen huren en dat [eiseres] in dat geval direct in contact staat met de zelfstandige prostituee. Het is volgens de gemeente ook niet uit te sluiten dat zich in dit stadium al zaken hebben voorgedaan die leiden tot een ernstige mate van gevaar dat het vastgoed mede zal worden gebruikt voor het plegen van strafbare feiten, nu X daarbij betrokken was. De gemeente stelt dat dat gevaar onacceptabel voor haar is en dat alle inzet van de gemeente en haar ketenpartners gericht is op het realiseren van een schone en veilige werkplek voor prostituees.

4.13 De voorzieningenrechter stelt vast dat niet in geschil is dat X is veroordeeld voor de 21 strafbare feiten die in het advies van het LBB worden genoemd. De voorzieningenrechter deelt het standpunt van de gemeente dat deze strafbare feiten voldoende samenhangen met het gebruik van de onroerende zaak als prostitutiezone. Zoals de Afdeling bestuurs-rechtspraak van de Raad van State in haar uitspraak van 8 juli 2009 (ECLI:NL:RVS:2009:BJ1892) heeft overwogen brengen delicten die gepaard gaan met geweld en intimidatie niet alleen in intensiteit maar ook in omvang een groot risico met zich. De feitelijke context van activiteiten waarin deze zijn gepleegd, moet bij het beoordelen of is voldaan aan de in artikel 3, derde lid, aanhef en onder a, van de Wet Bibob neergelegde eis van samenhang daarom ruim worden genomen. Uit het onderzoek door het LBB blijkt dat X is veroordeeld voor het plegen van diverse ernstige geweldsdelicten en bedreigingen, waarbij sprake was van ernstige intimidatie van verschillende vrouwen in de relationele sfeer. Zoals ook in de memorie van toelichting op de Wet Bibob is benadrukt, is de prostitutiebranche zeer kwetsbaar voor de door dergelijke delicten geschapen risico's. Voor zover niet sprake is van een zeer bijzondere, die branche evident vreemde context waarin die delicten zijn gepleegd - hetgeen zich in deze zaak niet voordoet -, is wegens die kwetsbaarheid aannemelijk dat de risico's van die delicten zich over die branche uitstrekken. Het gegeven dat de strafbare feiten zich grotendeels hebben gericht tegen ex-partners van X acht de voorzieningenrechter onvoldoende om te zeggen dat andere vrouwen, zoals prostituees waarmee X op het Nieuwe Zandpad een zakelijke relatie zou moeten kunnen onderhouden, geen enkel risico zouden lopen. [eiseres] heeft weliswaar gesteld dat X geen contacten heeft gehad met de prostituees zelf, maar de gemeente heeft aan de hand van een verklaring van 29 mei 2017 van haar juridisch adviseur mr. C.A. Hogendoorn en de bijgevoegde mailwisselingen met X, voldoende onderbouwd dat dit wel het geval is geweest. Op grond van de hiervoor vermelde omstandigheden, is de voorzieningenrechter van oordeel dat er voldoende samenhang bestaat tussen het gebruik van het vastgoed als prostitutiezone en de strafbare feiten die X heeft gepleegd.

15-11-2017

Haagse erfenis – ECLI:NL:RVS:2017:3113

Achtergrond

De burgemeester van Den Haag heeft de *drank- en horecaverunning en exploitatievergunning* voor een horeca-inrichting in zijn stad geweigerd. Een van de twee bestuurders treedt ook op als vermogensverschaffer. Hij heeft vermogen van zijn vader geërfd en dat blijkt ook in hoger beroep aan de verlening van de vergunning in de weg te staan. Zijn vader was namelijk veroordeeld voor niet-ambtelijke omkoping en overtreding van de Algemene wet inzake rijksbelastingen.

Relevantie

Deze uitspraak is met name van belang omdat het bestaan van een ernstig gevaar op de A-grond wordt geaccepteerd terwijl dat oordeel is gebaseerd op een **erfenis**, oftewel een **niet-actuele relatie** met een inmiddels overleden persoon. Verder wordt in dit geval geaccepteerd dat het voordeel van fiscale fraude groter kan zijn dan is vastgelegd in een vaststellingsovereenkomst met de Belastingdienst.

Geselecteerde overwegingen

3.2. Het Bureau heeft op basis van het strafvonnis geconcludeerd dat het vermogen van de erflater deels bestaat uit geld van criminele herkomst. In dit vonnis heeft de rechtbank Haarlem de erflater veroordeeld tot een gevangenisstraf van zes maanden met een proeftijd van twee jaar en een geldboete van € 932.500,00. De rechtbank is [appellante] terecht niet gevolgd in het betoog dat niet van dit strafvonnis mocht worden uitgegaan. Weliswaar heeft het Hof het OM niet-ontvankelijk verklaard en het strafvonnis vernietigd, maar de reden daarvoor was het overlijden van de erflater tijdens het hoger beroep. De rechtbank heeft terecht van belang geacht dat het Hof geen inhoudelijke beoordeling heeft gegeven van de strafzaak. Op basis van het strafvonnis heeft de burgemeester het standpunt ingenomen dat een ernstig vermoeden in de zin van artikel 3 van de Wet Bibob bestaat dat de erflater zich schuldig heeft gemaakt aan de strafbare feiten waarvoor hij in dat vonnis is veroordeeld. De omstandigheid dat niet inhoudelijk op het tegen het strafvonnis ingestelde hoger beroep is beslist, maakt niet dat de burgemeester zich niet op dat standpunt mocht stellen.

3.4 [bestuurder A] heeft het vermogen van zijn vader, de erflater, geërfd. De rechtbank is terecht tot het oordeel gekomen dat erven onder het verschaffen van vermogen in de zin van artikel 3, vierde lid, van de Wet Bibob valt. Daartoe is van belang dat de Wet Bibob beoogt te voorkomen dat crimineel vermogen direct of door middel van derden wordt ingezet voor activiteiten waarvoor de overheid een vergunning dan wel toestemming verleent. Met de vererving is de nalatenschap die vermoedelijk in ieder geval deels afkomstig is uit criminele activiteiten overgegaan op [bestuurder A].

3.5 Uit het advies van het Bureau blijkt dat op 29 september 2009 een vaststellingsovereenkomst is gesloten tussen de erflater en de Belastingdienst. Daarin is opgenomen dat de erflater € 800.000,00 aan de Belastingdienst moet voldoen. Na ontvangst zal de inspecteur de aan de erflater opgelegde navorderingsaanslagen vernietigen. De Belastingdienst heeft het Bureau meegedeeld dat de erflater het overeengekomen bedrag heeft voldaan. Verder is tussen partijen niet in geschil dat ten aanzien van de benadeling van Holland Casino met f 12.000.000,00 op 31 augustus 2009 tussen de erflater en Holland Casino een vaststellingsovereenkomst is gesloten, waarin is bepaald dat de erflater aan Holland Casino € 1.000.000,00 dient te voldoen. Het Bureau heeft niet kunnen achterhalen of het vastgestelde bedrag door de erflater aan Holland Casino is voldaan.

De rechtbank is [appellante] terecht niet gevolgd in het aangevoerde dat van de vaststellingsovereenkomsten moet worden uitgegaan en niet van de bedragen waarvoor de Belastingdienst en Holland Casino door de erflater zijn benadeeld. De verwijzing naar de uitspraak van de Afdeling van 20 juli 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2024, gaat niet op. Voordeel dat is behaald met criminele activiteiten blijft in beginsel deel uitmaken van het vermogen zolang dit niet door bijvoorbeeld een ontnemingsmaatregel aan het vermogen is onttrokken. Het is onbekend of de met Holland Casino gesloten vaststellingsovereenkomst is nagekomen. Ook ter zitting bij de Afdeling hebben partijen hierover geen uitsluitel kunnen geven. Weliswaar is het in de met de Belastingdienst gesloten vaststellingsovereenkomst opgenomen bedrag van € 800.000,00 voldaan, maar daarmee heeft de erflater de Belastingdienst alsnog met een miljoen euro benadeeld. In voormelde uitspraak van de Afdeling, waarin de Afdeling oordeelde dat niet moest worden vastgehouden aan het uit strafbare feiten verkregen voordeel maar moest worden uitgegaan van het in een vaststellingsovereenkomst vermelde bedrag, waren geen andere gegevens voorhanden die wezen op een groter verkregen voordeel van appellant door het handelen in strijd met de belastingwetgeving dan het voordeel dat bestond uit niet betaalde belasting. In het thans voorliggende geval blijkt uit stukken waarop het strafvonnis van de rechtbank Haarlem is gebaseerd hoe groot de benadeling was. Nu het gaat om verkregen inkomsten uit criminele activiteiten waarover geen vennootschapsbelasting en inkomstenbelasting was betaald en slechts over een gedeelte van de verkregen inkomsten belasting is verschuldigd, zijn de totaal verkregen inkomsten uit de criminele activiteiten veel groter dan de benadeling van de Staat voor € 1.800.000,00. Uit het advies van het Bureau blijkt dat Holland Casino is benadeeld voor f 12.000.000,00 door de criminele activiteiten.

24-01-2018

Restaurant in Amstelveen –ECLI:NL:RVS:2018:215

Achtergrond

De burgemeester van Amstelveen heeft de *drank- en horecaverunning en exploitatieverunning* voor een restaurant in zijn stad geweigerd.

Relevantie

In deze uitspraak wordt een genuanceerde beoordeling van **samenhang-criterium** toegepast. Daarbij wordt onder andere een onderscheid gemaakt tussen verschillende fiscale overtredingen, namelijk ten aanzien van overtredingen inzake Kansspelbelasting respectievelijk Vennootschapsbelasting. Ook wordt de invloed van (executoriaal) **beslag** op de grootte van het **voordeel** besproken.

Geselecteerde overwegingen

Wederrechtelijk verkregen voordeel

6.5 Onder verwijzing naar de uitspraak van de Afdeling van 15 juli 2015 (ECLI:NL:RVS:2015:2226) wordt overwogen dat voordeel dat is behaald met criminele activiteiten in beginsel deel blijft uitmaken van het vermogen zolang dit niet door bijvoorbeeld een ontnemingsmaatregel aan het vermogen is onttrokken. Dat executoriaal beslag is gelegd op de panden van [appellante] en [persoon A], maakt niet dat het wederrechtelijk verkregen voordeel aan het vermogen is onttrokken. Met de rechtbank is de Afdeling van oordeel dat deze zaak niet op één lijn gesteld kan worden met de aangehaalde zaak waarop de uitspraak van de Afdeling van 26 augustus 2015, ECLI:NL:RVS:2015:2721 betrekking heeft, nu in die zaak beide opgelegde ontnemingsmaatregelen waren voldaan. Anders dan [appellante] stelt, volgt uit deze uitspraak niet dat de beslaglegging op zichzelf reeds leidt tot het feitelijk ontnemen van het voordeel.

Samenhangcriterium

Opiumwet

6.6 Het ernstig vermoeden dat [persoon A] in strijd met de Opiumwet heeft gehandeld, heeft het Bureau blijkens zijn advies gebaseerd op de vondst van ongeveer 42 kg softdrugs op 26 maart 2014 in de kelder van de [onderneming], destijds een onderneming van [persoon A]. Voorts zijn op 7 februari 2014 bij [coffeeshop] 13 space-bonbons in beslag genomen, omdat deze niet in de gedoogverklaring voor coffeeshops waren vermeld. De coffeeshop was op genoemde datum ook een onderneming van [persoon A].

Uit het advies van het Bureau en hetgeen in dit verband ter zitting bij de Afdeling is gesteld, blijkt dat in de kelder van de [onderneming] de voorraad voor de [coffeeshop] lag opgeslagen. De overtredingen zijn dermate verweven met de exploitatie van een coffeeshop, en in dit geval zo ver verwijderd van een exploitatie als van restaurant [naam horecabedrijf], dat de Afdeling, anders dan de rechtbank, van oordeel is dat in dit geval niet is voldaan aan de in artikel 3, derde lid, aanhef en onder a, van de Wet Bibob neergelegde eis van samenhang.

Awv; kansspelbelasting

6.7 Het Bureau heeft het ernstig vermoeden dat [persoon A] in strijd met de Awv heeft gehandeld ten eerste gebaseerd op het feit dat [bedrijf A] bewust de vereiste aangiften kansspelbelasting niet heeft gedaan en niet alle afrekenbonnen en aan- en verkoopnota's van kansspelautomaten in de administratie heeft opgenomen. In dit kader zijn een naheffings-aanslag van € 123.645,00 en een vergrijpboete van € 132.045,00 opgelegd. De Afdeling is, gelet op de verwevenheid van de overtredingen met de speelautomatenbranche en het ver verwijderend verband daarvan ten opzichte van de exploitatie van een restaurant als [naam horecabedrijf], van oordeel dat de rechtbank ook in zoverre ten onrechte heeft overwogen dat is voldaan aan de in artikel 3, derde lid, aanhef en onder a, van de Wet Bibob neergelegde eis van samenhang. Daarbij acht de Afdeling van belang dat, zoals ter zitting is gebleken, in het restaurant geen speelautomaten aanwezig zijn en ook geen vergunning is aangevraagd om deze aanwezig te hebben.

Awr; vennootschapsbelasting

6.8 Het Bureau heeft het ernstig vermoeden dat [persoon A] in strijd met de Awr heeft gehandeld, blijkens zijn advies gebaseerd op het feit dat [bedrijf A] niet alle primaire vastleggingen van de omzet bij de administratie heeft bewaard en de kasadministratie zodanig heeft gevoerd dat zij niet als betrouwbare basis voor de winstberekening kan dienen. Er is sprake van ernstige gebreken in de administratie. In dat kader zijn een naheffingsaanslag vennootschapsbelasting en een vergrijpboete van onderscheidenlijk € 19.263,00 en € 2.220,00 opgelegd. De Afdeling is in zoverre met de rechtbank van oordeel dat wel is voldaan aan de in artikel 3, derde lid, aanhef en onder a, van de Wet Bibob neergelegde eis van samenhang. Het betreft immers geen overtredingen die specifiek betrekking hebben op de uitoefening van een coffeeshop of die hebben plaatsgevonden in de sfeer van de exploitatie van speelautomaten. Ook bij de exploitatie van het restaurant dient een betrouwbare administratie te worden gevoerd in verband met de aangifte vennootschapsbelasting door [appellante].

6.9 Gelet op het vorenstaande heeft de rechtbank terecht, zij het deels op onjuiste gronden, geoordeeld dat de burgemeester zich op het standpunt heeft mogen stellen dat gelet op het advies van het Bureau ernstig gevaar bestaat als bedoeld in artikel 3, eerste lid, aanhef en onder a en b, van de Wet Bibob.

Het betoog faalt.

Achtergrond

Het college van Nijmegen heeft de *omgevingsvergunning bouw* ter legalisatie van een illegaal gebouwde schuur geweigerd (zonder Bibob-advies). Deze weigering houdt geen stand bij de Afdeling.

Relevantie

Deze uitspraak is in de eerste plaats van belang, omdat aangegeven wordt dat het voor de beoordeling van weigeringsgronden voor een bouwvergunning niet van belang is dat er reeds is gebouwd. De Wet Bibob kan dus ook toegepast worden op vergunningaanvragen voor de **legalisering** van eerdere **illegale bouw**.

Daarnaast overweegt de Afdeling voor het eerst duidelijk dat bij de beoordeling van het **samenhang-criterium** ook het (beoogde) **gebruik van het bouwwerk** betrokken mag worden. Dit lijkt een breuk t.a.v. het oordeel van de Rechtbank Maastricht uit 2013.¹¹ Uiteindelijk is in het onderstaande geval toch niet aan het samenhang-criterium voldaan.

Geselecteerde overwegingen

4.1 [...] Daarnaast overweegt de Afdeling dat bij het college de aanvraag voor het bouwplan ter toetsing voorlag. Aan de omstandigheid dat de schuur, waarvoor vergunning is gevraagd, reeds is gerealiseerd, komt geen betekenis toe bij de vraag of een weigeringsgrond zich voordoet. Handhavingsbesluiten die mogelijk worden genomen na weigering een omgevingsvergunning te verlenen, zijn niet van betekenis voor de vraag of omgevingsvergunning kan worden geweigerd. Als het college al een dergelijk besluit zou nemen, staan daartegen rechtsmiddelen open, waarbij onder meer aan de orde kan worden gesteld of in redelijkheid kon worden besloten een last op te leggen. [...]

5.3 [...] Niet in geschil is dat de strafbare feiten, waarvoor [wederpartij] is veroordeeld, niet zijn gepleegd bij activiteiten die overeenkomen met wat de aangevraagde omgevingsvergunning mogelijk maakt, te weten het bouwen van een schuur. Bij de beoordeling of deze feiten zijn gepleegd bij activiteiten die samenhangen met het bouwen van de schuur, heeft het college naar het oordeel van de Afdeling ook het doel waarvoor de vergunning is aangevraagd, te weten het (beoogde) gebruik van de schuur, mogen betrekken. [wederpartij] wordt niet gevolgd in de stelling dat uitsluitend strafbare feiten met betrekking tot regels over arbeidsomstandigheden en tewerkstelling van vreemdelingen met het bouwen voldoende samenhang vertonen. De uitspraak van 17 augustus 2011 ziet op een andere kwestie en biedt daarvoor geen aanknopingspunten. In deze uitspraak overwoog de Afdeling dat het bestuursorgaan voorafgaand aan de verlening van een bouwvergunning voor een horecavoorziening geen onderzoek naar de exploitant van de horecavoorziening had moeten verrichten in het kader van de Wet Bibob, reeds omdat bij de beoordeling van de aanvragen om een vergunning ingevolge de Drank- en Horecawet en een exploitatievergunning toepassing zal worden gegeven aan de Wet Bibob en zal worden onderzocht of ernstig gevaar bestaat dat deze vergunningen zullen worden gebruikt voor illegale dan wel criminele activiteiten. De door [wederpartij] gemaakte vergelijking met deze uitspraak faalt.

Naar het oordeel van de Afdeling heeft het college op grond van de strafbare feiten, waarvoor [wederpartij] is veroordeeld, echter niet het standpunt kunnen innemen dat ernstig gevaar bestaat dat de schuur zal worden gebruikt voor het plegen van strafbare feiten. Niet in geschil is dat de strafbare feiten hennepcultuur en heling geen betrekking hadden op het gebruik van de schuur. De omstandigheid dat in de schuur een, mogelijk met uit strafbare feiten binnen het autodemonstratiebedrijf verkregen middelen aangeschafte, scooter en quad werden gestald, is daarvoor onvoldoende. Daarbij is mede van belang dat in het algemeen een schuur bij een woning wordt gebruikt om spullen in op te slaan en voertuigen te stallen. De omstandigheid dat bij een huiszoeking in 2013 in de schuur een wapen is aangetroffen, acht de Afdeling ook onvoldoende. Gezien het vorenoverwogene kan niet worden geoordeeld dat de vergunning voor de schuur het plegen van strafbare feiten kan faciliteren. Het college heeft zich dan ook ten onrechte op het standpunt gesteld dat de aangevraagde vergunning mede zal worden gebruikt om strafbare feiten te plegen en ten onrechte de Bibob-weigeringsgrond aan het besluit op bezwaar ten grondslag gelegd. [...]

¹¹ 05-07-2013

Bouwvergunning in Maastricht –ECLI:NL:RBLIM:2013:4123

04-07-2018 Horeca in Smallingerland 2 –ECLI:NL:RVS:2018:2188

Achtergrond

De burgemeester van Smallingerland heeft de *drank- en horecaverunningen en exploitatievergunningen* voor twee horecabedrijven verleend, maar daar op grond van artikel 3, zevende lid, van de Wet Bibob wel voorschriften aan verbonden. Volgens de burgemeester was er dus sprake van een mindere mate van gevaar. De voorschriften zagen toe op de relatie met voormalig leidinggevenden van de inrichtingen.

Relevantie

Deze uitspraak is van belang omdat de Afdeling zich uitlaat over **Bibob-voorschriften**. Eerder achtte de rechtbank het voorschrift dat de betrokkene ook buiten de gemeente geen loondienstverband met de voormalig leidinggevenden aan mag gaan, onevenredig.¹² De Afdeling oordeelt nu dat dit voorschrift wel geoorloofd is.

Geselecteerde overwegingen

14 Het hoger beroep van de burgemeester heeft uitsluitend betrekking op het oordeel van de rechtbank dat hij aan de verleende vergunningen van 13 april 2016 niet het voorschrift mocht verbinden dat tussen [appellant sub 1] en [appellant sub 2] en [appellant sub 3] in het geheel geen loondienstverband, mag bestaan. De burgemeester betoogt dat het stellen van voorschriften noodzakelijk is om tot een goede uitvoering van de Wet Bibob te komen. Hij voert aan dat hij op grond van het advies van het Bureau van 25 januari 2016 de vergunningen had mogen weigeren, maar dat hij [appellant sub 1] het voordeel van de twijfel wilde geven. De burgemeester voert voorts aan dat in de jurisprudentie van de Afdeling het bestaan van arbeidsrelaties meermalen als een element van een zakelijk samenwerkingsverband is aangemerkt, zonder dat daarbij een geografische beperking is gehanteerd. De burgemeester wijst er op dat het voorschrift dat geen loondienstverband mag bestaan een nadere uitwerking is van het algemene voorschrift dat geen feitelijke of formele samenwerking mag bestaan en dat het voorschrift noodzakelijk is om schijnconstructies tegen te gaan.

14.1 Zoals in 12.1. is overwogen, moeten de voorschriften die aan de vergunningen worden verbonden gericht zijn op het wegnemen of beperken van voormeld gevaar. Het voorschrift dat tussen [appellant sub 1] en [appellant sub 2] en [appellant sub 3] in het geheel geen loondienstverband mag bestaan, ook buiten het grondgebied van Smallingerland, is hierop gericht. Anders dan de rechtbank is de Afdeling van oordeel dat dit voorschrift niet onevenredig is. Daartoe is van belang dat het voorschrift uitsluitend ziet op het bestaan van een loondienstverband tussen [appellant sub 1] en [appellantsub 2] en [appellant sub 3]. Het voorschrift beperkt [appellant sub 2] en [appellant sub 3] niet om in Smallingerland dan wel elders een loondienstverband aan te gaan met derden. Niet gebleken is dat zij bepaalde kwaliteiten hebben op grond waarvan zij uitsluitend bij [appellant sub 1] werkzaam kunnen zijn. Voorts is niet gebleken dat [appellant sub 1] geen ander personeel dan [appellant sub 2] en [appellant sub 3] kan aantrekken.

Het betoog slaagt.

¹² 21-04-2017

Horeca in Smallingerland 1 –ECLI:NL:RBNNE:2017:1497.

Deze reader is een uitgave van:

Justis

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Postbus 20300

2500 EH Den Haag

www.justis.nl

Oktober 2018 | Publicatie-nr. 115775